

Osnovna šola Komandanta Staneta Dragatuš
Dragatuš 48
8343 Dragatuš

EVROPA V ŠOLI 2012/2013

PROJEKTNA NALOGA

KOT EVROPSKI DRŽAVLJAN PRAVICE IN PRILOŽNOSTI IMAM – KAKO DOBRO JIH POZNAM?

Prvi koraki k učenju pravic evropskega državljana

Avtorji:

Luka Kuzma, 9. razred

Špela Švajger, 9. razred

Tadej Žagar, 9. razred

Mentorica:

Anita Vrtin, prof. zgod. in soc.

Dragatuš, 2013

KAZALO

1 OPREDELITEV PROBLEMA IN OPIS DEJSTEV	1
2 PROJEKTNI NAČRT	1
3 POROČILO O URESNIČITVI PROJEKTA	2
3.1 5. razred – Evropska unija in pravice evropskega državljana	2
3.1.1 Izjave učencev petega razreda	4
3.1.2 Intervju z razredničarko petega razreda	5
3.2 7. razred – Velika Britanija	5
3.2.1 Intervju z Gill in Dennis Wraight	7
3.3 8. razred – Portugalska	8
3.3.1 Intervju s Tajdo Klobučar	10
3.4 9. razred – Nizozemska	10
3.4.1 Intervju z Dirkom Heijem	12
3.4.2 Intervju z Julijano Turnšek-Heij	13
3.5 6. razred – Francija	13
3.5.1 Intervju z Edith Moreau.....	15
3.6 Mnenje sodelujočih učencev o predstavitvah in delavnicah	16
3.7 Zloženka Prvi koraki k učenju pravic evropskega državljana	18
3.8 Izjave projektantov	18
4 POVZETEK	19

PRILOGE

Priloga 1 – PowerPoint Evropske unije in pravic evropskega državljana

Priloga 2 – PowerPoint kviza Razgibajmo možgančke

Priloga 3 – Slika plakata 5. razreda

Priloga 4 – Zastavice držav EU

Priloga 5 – Anketni vprašalnik za izbrane osnovne šole v Evropski uniji

Priloga 6 – Vrnjen anketni vprašalnik iz Velike Britanije

Priloga 7 – PowerPoint Velike Britanije

Priloga 8 – Primer izdelka delavnice v 7. razredu

Priloga 9 – Slika plakata 7. razreda

Priloga 10 – Vrnjen vprašalnik s Portugalske

Priloga 11 – PowerPoint Portugalske

Priloga 12 – Navodila za delavnico v 8. razredu

Priloga 13 – Primer skeča učencev 8. razreda

Priloga 14 – Slika plakata 8. razreda

Priloga 15 – Vrnjen vprašalnik z Nizozemske

Priloga 16 – PowerPoint Nizozemske

Priloga 17 – Primer dnevnika v 9. razredu

Priloga 18 – Primer stopničk v 9. razredu

Priloga 19 – Slika plakata 9. razreda

Priloga 20 – Vrnjen vprašalnik iz Francije

Priloga 21 – PowerPoint Francije

Priloga 22 – Primer rebusa v 6. razredu

Priloga 23 – Primer stripa v 6. razredu

Priloga 24 – Slika plakata 6. razreda

Priloga 25 – Anketni vprašalnik za učence od 6. do 9. razreda (31. 1. 2013)

Priloga 26 – Zloženska Prvi koraki k učenju pravic evropskega državljana

KAZALO FOTOGRAFIJ

Fotografija 1: Predstavitev Evropske unije in njenih pravic. (Fotografiral: Luka Kuzma, 7. 12. 2012.)	3
Fotografija 2: Kviz – Razgibajmo možgančke. (Fotografirala: Anita Vrtin, 7. 12. 2012.)	3
Fotografija 3: Skupinska fotografija s končnimi izdelki 5. razreda. (Fotografirala: Vesna Marija Frank, 7. 12. 2012.)	3
Fotografija 4: Nika Garantini. (Fotografiral: Luka Kuzma, 10. 12. 2012.)	4
Fotografija 5: Valentina Čavić. (Fotografirala: Špela Švajger, 10. 12. 2012.)	4
Fotografija 6: Kevin Požek. (Fotografiral: Tadej Žagar, 10. 12. 2012.)	4
Fotografija 7: Jan Perko. (Fotografiral: Tadej Žagar, 10. 12. 2012.)	4
Fotografija 8: Sabina Lukežič. (Fotografirala: Špela Švajger, 10. 12. 2012.)	5
Fotografiji 9 in 10: Predstavitve v 7. razredu. (Fotografiral: Tadej Žagar, 18. 12. 2012.)	6
Fotografija 11: SMS-sporočilo. (Fotografiral: Luka Kuzma, 18. 12. 2012.)	6
Fotografija 12: Angleška čajanka. (Fotografirala: Mateja Kavšek, 18. 12. 2012.)	7
Fotografija 13: Gill in Dennis Wraight. (Fotografirala: Špela Švajger, 18. 12. 2012.) ...	7
Fotografiji 14 in 15: Predstavitve v 8. razredu. (Fotografirala: Anita Vrtin, 10. 1. 2013.)	9
Fotografije 16, 17 in 18: Predstavitve skečev po skupinah. (Fotografiral: Luka Kuzma, 10. 1. 2013.)	9
Fotografija 19: Skupinska fotografija s plakatom 8. razreda. (Fotografiral: Tadej Žagar, 10. 1. 2013.)	9
Fotografija 20: Tajda Klobučar. (Fotografirala: Špela Švajger, 10. 1. 2013.)	10
Fotografiji 21 in 22: Predstavitve v 9. razredu. (Fotografiral: Luka Kuzma, 21. 1. 2013.)	11

Fotografija 23: Delavnice v 9. razredu. (Fotografiral: Tadej Žagar, 21. 1. 2013.)	11
Fotografija 24: Skupinska slika v 9. razredu. (Fotografirala: Špela Švajger, 21. 1. 2013.)	12
Fotografija 25: Dirk Heij. (Fotografiral: Luka Kuzma, 21. 1. 2013.)	12
Fotografija 26: Julijana Turnšek-Heij. (Fotografiral: Tadej Žagar, 21. 1. 2013.)	13
Fotografiji 27 in 28: Predstavitve v 6. razredu. (Fotografirala: Špela Švajger, 30. 1. 2013.)	14
Fotografiji 29 in 30: Delavnice v 6. razredu. (Fotografiral: Tadej Žagar, 30. 1. 2013.) .	14
Fotografija 31: Skupinska slika s plakatom 6. razreda. (Fotografirala: Ljiljana Jankovič, 30. 1. 2013.)	15
Fotografija 32: Edith Moreau. (Fotografiral: Luka Kuzma, 30. 1. 2013.)	15
Fotografija 33: Projektanti z zloženko pred šolskim panojem. (Fotografirala: Anita Vrtnin, 7. 2. 2013.)	18

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Ali meniš, da si se s pomočjo predstavitev in delavnic naučil pravice, ki jih imaš kot evropski državljan?	16
Graf 2: Ali so ti bile predstavitve in delavnice v sklopu našega projekta všeč?	16
Graf 3: Kaj ti je bilo na predstavitvi in delavnicah v vašem razredu najbolj všeč?	17
Graf 4: Bi želel/-a še več predstavitev in delavnic, s katerimi bi poglobljaj/-a znanje o pravicah evropskega državljana?	17

KAZALO USTNIH SPOROČIL

Nika Garantini, ustno sporočilo 1, 10. 12. 2012.	4
Valentina Čavić, ustno sporočilo 2, 10. 12. 2012.	4
Kevin Požek, ustno sporočilo 3, 10. 12. 2012.	4
Jan Perko, ustno sporočilo 4, 10. 12. 2012.	4
Tadej Žagar, ustno sporočilo 5, 6. 2. 2013.	18
Špela Švajger, ustno sporočilo 6, 6. 2. 2013.	18
Luka Kuzma, ustno sporočilo 7, 6. 2. 2013.	18

1 OPREDELITEV PROBLEMA IN OPIS DEJSTEV

Leto 2013 je proglašeno za Evropsko leto državljanov, saj mineva natanko 20 let od začetka veljavnosti Maastrichtske pogodbe, ki je uvedla evropsko državljanstvo. Slovenski državljani smo 1. 5. 2004 postali državljani Evropske unije. Evropsko državljanstvo slovenskega ne nadomešča, ampak ga dopolnjuje in nam prinaša dodatne pravice, ki pa jih velika večina izmed nas ne pozna. Mednarodne ugotovitve kažejo, da skoraj polovica Evropejcev meni, da niso dovolj obveščeni o svojih »evropskih« pravicah.¹

Projektanti prav tako menimo, da učenci na naši šoli zelo slabo poznajo pravice, ki jih imajo kot evropski državljani. Učenci naše šole sicer v okviru učnega načrta pri posameznih predmetih obravnavajo splošne značilnosti Evropske unije, vendar pa je premalo poudarka na učenju pravic. Zato smo se projektanti odločili, da bomo v letošnjem šolskem letu izvedli projekt, pri katerem bomo naše učence poučili o najpomembnejših pravicah evropskega državljana. Med te prištevamo pravico do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic Evropske unije. Ti dve pravici namreč slovenskim državljanom med drugim tudi omogočata obiskovati šolo in se zaposliti v vseh državah Evropske unije pod enakimi pogoji kot državljani tiste države. Za ta projekt smo se odločili tudi, ker menimo, da bo v prihodnosti večkrat potrebno iskati delo tudi izven naše države, zato je pomembno, da naši učenci vedo, katere pravice in hkrati prednosti imajo kot evropski državljani.

2 PROJEKTNI NAČRT

Na naši šoli smo se začeli ukvarjati s projektom novembra 2012.

Projektanti in mentorica smo se odločili, da v okviru projektne naloge z naslovom *Prvi koraki k učenju pravic evropskega državljana* učence od 5. do 9. razreda OŠ Dragatuš poučimo o najpomembnejših pravicah, ki jih imajo kot evropski državljani.

Pred pričetkom izvajanja projekta smo si zastavili projektni načrt.

Na začetku projekta se bomo mladi projektanti s pomočjo ustrezne literature podrobneje seznanili z najpomembnejšimi dejstvi o Evropski uniji, s poudarkom na pravicah evropskega državljana, pri čemer se bomo omejili zlasti na pravico do izobrazbe, dela ter z njo povezani pravici do zdravstvenega in socialnega varstva. Te ugotovitve bomo nato posredovali učencem 5. razreda, saj ti učenci pri pouku še niso obravnavali te teme. Po predstavitvi pravic evropskega državljana bodo učenci pridobljeno znanje preverili s pomočjo kviza, prav tako pa bodo za utrditev znanja izdelali plakat in zastave Evropske unije. Te izdelke bomo nato razstavili na šolskem panoju. Ob koncu delavnic bomo zbrali izjave nekaterih učencev, z njihovo razredničarko pa bomo naredili intervju.

---

¹ Natečaj Evropa v šoli (14; 2012–2013; Evropa). Kot evropski državljan pravice in priložnosti imam – kako dobro jih poznam? In pregled nagrajenk in nagrajencev trinajstega natečaja Jaz tebi radost – ti meni modrost / [uredila Zdenka Premoša]. – Ljubljana: ZPMS, 2012. 3.

Nadalje bomo učence od 6. do 9. razreda poprosili, da si bi na razrednikovih urah izbrali po eno državo Evropske unije, ki bi jo želeli podrobneje spoznati. Projektanti se bomo v ta namen povezali z osnovnimi šolami izbranih držav. Sestavili bomo vprašalnik, ki ga bomo prevedli pri pouku angleškega jezika in ga po e-pošti poslali izbranim šolam. S pomočjo vrnjenih vprašalnikov, ki jih bomo projektanti prevedli v slovenski jezik in analizirali, bomo pridobili potrebne podatke za izvedbo predstavitev v teh razredih. Da pa bi bila predstavitev izbranih evropskih držav za učence še zanimivejša, bomo na šolo povabili tudi goste, ki bodisi prihajajo iz te države bodisi so bili na daljšem izobraževanju v njej.

Sledile bodo predstavitve za učence od 6. do 9. razreda. Projektanti bomo za učence pripravili delavnice, saj želimo, da bi se pri učenju pravic čim bolj zabavali. Vsak razred bo tudi izdelal plakat, na katerem bo povzel temeljne značilnosti predstavljene države. Vse plakate bomo prav tako razobesili na šolskem panoju, saj želimo, da vsi učenci naše šole spoznavajo pravice.

Projektanti si bomo potek ur zabeležili in fotografirali. Po opravljenih urah bomo naredili analizo našega dela. Učenci od 6. do 9. razreda bodo izpolnili anketni vprašalnik. Z gosti in učiteljico angleškega jezika bomo opravili intervjuje. Projektanti bomo ob koncu našega dela podali svoje izjave.

Ob koncu projekta bomo projektanti naredili še zloženko z naslovom Prvi koraki k učenju pravic evropskega državljana, ki jo bodo dobili učenci od 5. do 9. razreda. Namen naše zloženke je, da bi se učenci ob ilustracijah večkrat spomnili na pravice, ki jih imajo kot evropski državljani, in jih v prihodnje tudi kdaj uporabili.

Naš namen je, da se učenci na naši šoli seznanijo s pravicami, ki jih imajo kot evropski državljani, saj menimo, da jih večina zelo slabo pozna. Naš cilj ni le da bi se učenci naučili teh pravic, ampak da bi se pri tem tudi zabavali, družili in jih v prihodnje tudi kdaj uporabili. Hkrati pa upamo, da bo ta projekt prinesel veliko prednosti za učence naše šole, saj se bomo kot člani Evropske unije v prihodnje vedno bolj povezovali in uresničevali geslo: »Združeni v različnosti.«

3 POROČILO O URESNIČITVI PROJEKTA

3.1 5. razred – Evropska unija in pravice evropskega državljana

Mladi projektanti smo se odločili, da letos v naš projekt vključimo tudi 5. razred, saj se ti učenci prvič srečujejo s to temo.

Tako smo v petek, 7. 12. 2012, z našo mentorico odšli v 5. razred, kjer smo petošolcem predstavili Evropsko unijo in pravice, ki jih imajo kot evropski državljani. Celotno učno uro smo projektanti tudi pridno fotografirali.

Tadej je na začetku učne ure učencem 5. razreda s pomočjo PowerPoint predstavitve (*glej prilogo 1*) predstavil splošne značilnosti Evropske unije in pravice evropskega državljana.

Učenci so ga pozorno poslušali skozi celotno predstavitev in mu pri tem zastavljali vprašanja, na katera je Tadej z veseljem odgovarjal.

Fotografija 1: Predstavitve Evropske unije in njenih pravic. (Fotografiral: Luka Kuzma, 7. 12. 2012.)

Projektanti smo hoteli izvedeti, kako pozorno so učenci poslušali Tadejevo predstavitev, zato smo jim pripravili kviz z naslovom »Razgibajmo možgančke« (*glej prilogo 2*). Učence smo razdelili v dve skupini. Zmagovalna ekipa je pravilno odgovorila na vsa vprašanja in za nagrado dobila vrečko bombonov. Projektanti smo bili zelo veseli, saj smo ugotovili, da smo učence v tej učni uri veliko naučili.

Fotografija 2: Kviz – Razgibajmo možgančke. (Fotografirala: Anita Vrtin, 7. 12. 2012.)

Po končanem kvizu sta sledili še dve delavnici. Prva skupina je izdelovala plakat o pravicah v Evropski uniji. Učenci so si delo razdelili in naredili zelo lep plakat (*glej prilogo 3*), ki smo ga obesili na šolskem panoju. Druga skupina pa je izdelala zastavice držav članic Evropske unije (*glej prilogo 4*), ki prav tako krasijo naš šolski hodnik. Namen te delavnice je bil, da se učenci seznanijo z državami Evropske unije, v katerih bodo lahko v prihodnosti uresničevali svoje pravice, zlasti pravico do šolanja in dela.

Po končanih delavnicah smo projektanti učencem pokazali zanimiv ilustrirani zemljevid Evropske unije, s pomočjo katerega smo jih poučili o značilnostih vsake države v Evropski uniji. Na koncu smo se vsi skupaj še fotografirali pred šolskim panojem.

Fotografija 3: Skupinska fotografija s končnimi izdelki 5. razreda. (Fotografirala: Vesna Marija Frank, 7. 12. 2012.)

3.1.1 Izjave otrok iz petega razreda

Po izvedbi predstavitev in delavnic v 5. razredu smo projektanti povprašali učence o njihovem mnenju glede našega projekta. Naključno smo izbrali štiri učence.

»Najbolj všeč mi je bilo, ko so nam učenci predstavili ilustriran zemljevid o Evropski uniji in nas naučili glavne značilnosti držav Evropske unije. Vesela sem bila, da so nam pripravili tudi kviz in delavnice. Jaz sem bila v delavnici, v kateri smo izdelovali zastavice; pri tem sem zelo uživala.«
(Nika Garantini, ustno sporočilo 1, 10. 12. 2012.)

Fotografija 4: Nika Garantini. (Fotografiral: Luka Kuzma, 10. 12. 2012.)

»Predstavitev se mi je zdela zanimiva. Najbolj všeč so mi bile delavnice, v katerih smo delali zastavice. Zelo sem uživala, saj sem se veliko novega naučila.«
(Valentina Čavić, ustno sporočilo 2, 10. 12. 2012.)

Fotografija 5: Valentina Čavić. (Fotografirala: Špela Švajger, 10. 12. 2012.)

»Pri predstavitvi sem užival, ker me to tudi zanima. Najzanimivejše so mi bile države članice in značilnosti EU. Po končani predstavitvi smo izdelali plakat, na katerega sem napisal naslov in nekaj pravic Evropske unije. Zanimivo mi je bilo delati v skupinah.«
(Kevin Požek, ustno sporočilo 3, 10. 12. 2012.)

Fotografija 6: Kevin Požek. (Fotografiral: Tadej Žagar, 10. 12. 2012.)

»Predstavitev mi je bila všeč. Iz nje sem se tudi veliko naučil, kot so pravice, države članice Evropske unije ... Sodeloval sem tudi pri izdelovanju plakata. Nanj sem nalepil nekaj slik. Želim si več takšnih delavnic.«
(Jan Perko, ustno sporočilo 4, 10. 12. 2012.)

Fotografija 7: Jan Perko. (Fotografiral: Tadej Žagar, 10. 12. 2012.)

3.1.2 Intervju z razredničarko petega razreda

10. decembra 2012 smo povprašali razredničarko petega razreda Sabino Lukežič po mnenju o projektu. Z njo smo naredili intervju.

Fotografija 8: Sabina Lukežič. (Fotografirala: Špela Švajger, 10. 12. 2012.)

1. Ali vam je bilo sodelovanje z nami všeč? Zakaj?

»Ja bilo mi je všeč, ker ste se dobro pripravili, imeli ste dobro PowerPoint predstavitev in zanimivo mi je bilo, da ste na koncu preverili njihovo znanje.«

2. Ali želite s podobnim projektom nadaljevati tudi v prihodnje?

»Da. Absolutno sem za to.«

3. Ali se tudi z učenci pogovarjate o Evropski uniji in pravicah za državljane EU?

»Ne, ker tega ni v učnem načrtu. Le pri družbi smo se nekoliko pogovorili o pravicah državljana, ko smo omenili državo Slovenijo. Nismo se pa nič pogovarjali o pravicah evropskega državljana, zato se mi zdi vaša predstavitev super za naše učence.«

4. Na kakšen način bi še izboljšali ta projekt?

»Mogoče s kakšno delavnico, kjer so vsi v eni skupini in ne ločeno v več skupinah. Lahko bi tudi dodali preverjanje posameznika in ne skupinsko preverjanje. To je potem tudi pravi pokazatelj posameznikovega znanja. To, kar ste vi naredili, ne bi umaknila, ker mi je bilo to všeč. To bi lahko samo dodali.«

3.2 7. razred – Velika Britanija

Učenci 7. razreda so si izbrali Veliko Britanijo, zato smo projektanti poiskali kontakt osnovne šole v Veliki Britaniji in jim preko e-pošte poslali vprašalnik (*glej prilogo 5*). S pomočjo vrnjenega vprašalnika (*glej prilogo 6*) smo projektanti pridobili veliko informacij. Zato smo se v sredo, 18. 12. 2012, projektanti z našo mentorico odpravili v 7. razred, kjer smo izvedli predstavitev, na katero smo povabili tudi Gill in Dennisa Wraighta, ki sta se pred nekaj leti preselila iz Velike Britanije v Slovenijo. Učencem pa smo pripravili tudi tri delavnice, saj smo hoteli, da na zabaven način spoznajo pravice evropskih državljanov v Veliki Britaniji in jih primerjajo s pravicami v Sloveniji.

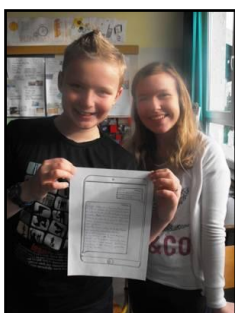
Tadej je na začetku učne ure s pomočjo PowerPoint predstavitve (*glej prilogo 1*) učencem predstavil Evropsko unijo ter jim razložil, da je leto 2013 leto evropskega državljanstva. V pogovoru z učenci je ugotavljal, da le-ti dobro poznajo temeljne značilnosti Evropske unije, njihovo poznavanje pravic evropskega državljana pa je zelo slabo. Potem sta Luka in Špela s pomočjo PowerPoint predstavitve (*glej prilogo 7*) učencem predstavila najpomembnejše lastnosti Velike Britanije. Tudi tokrat so nas učenci prijetno presenetili, saj so poznali veliko značilnosti te države.

Nato sta bila na vrsti Dennis in Gill Wraight, ki sta učencem predstavila pravice evropskih državljanov, ki jih uporabljajo v Veliki Britaniji. Osredotočila sta se na najpomembnejše pravice: pravico do dela, izobraževanja, zdravstvene in socialne varnosti. Učenci so ju pozorno poslušali, saj sta Dennis in Gill ves čas govorila v angleščini. Za prevajanje v slovenski jezik smo poskrbeli projektanti, veliko pa so učenci tudi razumeli. Učenci so bili zelo vedoželjni, saj so jima zastavljala veliko vprašanj, na katere sta Gill in Dennis z veseljem odgovarjala.

Fotografiji 9 in 10: Predstavitve v 7. razredu. (Fotografiral: Tadej Žagar, 18. 12. 2012.)

Po predstavitev so sledile tri delavnice. V prvi delavnici smo učence 7. razreda razdelili v pet skupin po dva učenca. Učenci so po navodilih ustvarjali sporočilo prek Facebooka, e-pošte in SMS-sporočila. Predstavljali so si, da so na počitnicah v Veliki Britaniji in da pišejo prijatelju v Slovenijo. V to sporočilo so vključili vse podatke, ki so si jih zapomnili od predstavitev.

Nastali so zelo zanimivi izdelki učencev (*glej prilogo 8*), ki so jih nato predstavili ostalim. V drugi delavnici smo projektanti za učence pripravili igrico pantomima. Projektanti smo učence prosili, da si izberejo pojme, povezane z današnjo predstavitvijo. Te pojme so nato morali s pomočjo pantomime predstaviti svojim sošolcem. Igra jim je šla dobro, saj so vse pojme kar hitro ugotovili.

Fotografija 11: SMS-sporočilo. (Fotografiral: Luka Kuzma, 18. 12. 2012.)

Sledilo je kratko okrepčilo – Gill je namreč pripravila tradicionalni angleški čaj z mlekom. Ob čaju nam je ponudila tudi tradicionalne angleške piškote s čokolado. Učenci so bili zelo veseli, ko so ugotovili, da Gill pripravlja čaj z mlekom, saj so nekateri čaj poskusili prvič in nam povedali, da je bil odličnega okusa.

Na koncu je sledila še tretja delavnica. Projektanti smo učencem naročili, naj izdelajo podroben plakat o Veliki Britaniji ter vanj vključijo vso današnje usvojeno znanje. Učenci so takoj poprijeli za delo in izkazali veliko znanje, saj so naredili zelo lep plakat (*glej prilogo 9*).

Fotografija 12: Angleška čajanka. (Fotografirala: Mateja Kavšek, 18. 12. 2012.)

3.2.1 Intervju z Gill in Dennisom Wraightom

18. decembra 2012 smo povprašali Gill in Dennisa Wraighta po mnenju o projektu. Z njima smo naredili intervju.

Gill in Dennis sta upokojenca, ki sta se leta 2005 preselila iz Velike Britanije v Slovenijo. Velikokrat tudi prostovoljno sodelujeta pri različnih projektih na naši šoli.

Fotografija 13: Dennis in Gill Wraight. (Fotografirala: Špela Švajger, 18. 12. 2012.)

1. Ali vam je bilo sodelovanje z nami in ostalimi učenci všeč? Zakaj?

Gill: »Bilo mi je zelo všeč in videti je bilo, da ste v to vložili veliko dela.«

Dennis: »Tudi meni je bilo všeč, saj sem se tudi sam veliko novega naučil o slovenskih šolah, delavskih in ostalih pravicah v Sloveniji. Spoznal sem, da sta si Velika Britanija in Slovenija podobni glede dobro urejene zdravstvene in socialne oskrbe.«

2. Ali menite, da je bila vaša predstavitev koristna za naše učence?

Gill: »Da, po mojem mnenju je bila. Za to predstavitev sva se težko pripravila, ker sva že dolgo nazaj končala šolanje in sva morala uporabiti internet ter se posvetovati z najinimi sorodniki, ki še živijo v Veliki Britaniji.«

Dennis: »Tudi meni se je zdela koristna. Kot je že Gill povedala, sva v to vložila veliko truda.«

3. Ali sta se danes kaj novega naučila o slovenskih šolah?

Gill: »Seveda. Nisem vedela, da učenci tako zgodaj začnejo pouk.«

Dennis: »Da, osebno sem spoznal veliko novega, saj pred vašo predstavitev sploh nisem nič vedel o slovenskih šolah. Zanimivo mi je tudi, da v Sloveniji nimate toliko zasebnih šol, ampak večinoma so le državne, kar se mi zdi dobro.«

4. Kako to, da ste se preselili ravno v Slovenijo?

Gill: »Pred tem sva veliko potovala. Bila sva na Cipru, Portugalski, Češki, Italiji, Franciji, Madžarski, Hrvaški, Srbiji in Grčiji. Ko sva se upokojila, sva odšla na Ciper. Tam sva bila 4 leta. Najprej sva se hotela tja preseliti, ampak sva zagledala oglas v reviji za Slovenijo. Odločila sva se raziskati še Slovenijo, ki nama je bila takoj zelo všeč. Zato sva se odločila, da se bova sem tudi preselila.«

Dennis: »Kot je Gill povedala, sva se veliko selila in najbolj všeč nama je bila Slovenija, predvsem zaradi prečudovite narave in dobrih ljudi. Tu sva spoznala tudi veliko novih prijateljev. Rada pa tudi sodelujeva z vašo šolo in z vašimi vedoželjnimi učenci.«

5. Kaj vse je bilo potrebno storiti, da sta se lahko preselila iz Velike Britanije v Slovenijo?

Gill: »Preden sva kupila hišo v Sloveniji, sva oba morala kupiti davčno številko. Prav tako sva morala 5 let hoditi na Upravno enoto Črnomelj po potrdila o začasnem bivanju. Leta 2011 pa sva dobila potrdila za stalno prebivanje v Sloveniji, kot državljana Evropske unije.

3.3 8. razred – Portugalska

Na vrsti so bili učenci 8. razreda, ki so si izbrali Portugalsko, zato smo projektanti tudi tokrat poiskali kontakt osnovne šole na Portugalskem in jim preko e-pošte poslali vprašalnik (*glej prilogo 5*). S pomočjo vrnjenega vprašalnika (*glej prilogo 10*) smo projektanti pripravili predstavitev in delavnice. V sredo, 10. 1. 2013, smo projektanti z našo mentorico odšli v 8. razred. Na predstavitve smo povabili tudi Tajdo Klobučar, ki se je ravnokar vrnila s Portugalske. Tam je bila na izmenjavi dijakov. Tudi tem učencem smo projektanti pripravili tri delavnice.

Na začetku ure sta Špela in Luka s pomočjo PowerPoint predstavitve (*glej prilogo 1*) učencem predstavila Evropsko unijo in posamezne pravice v Evropski uniji. V pogovoru z učenci sta ugotovila, da učenci zelo slabo poznajo te pravice.

Nato je Tajda učencem s pomočjo PowerPoint predstavitve (*glej prilogo 11*), ki smo jo pripravili projektanti, predstavila Portugalsko. V predstavitve je vključila svoje izkušnje, ki jih je pridobila v 3-mesečni izmenjavi dijakov. Učencem se je zdela njena predstavitev zelo zanimiva, saj so ji postavljali veliko vprašanj.

Fotografiji 14 in 15: Predstavitve v 8. razredu. (Fotografirala: Anita Vrtin, 10. 1. 2013.)

Po končanih predstavitvah so sledile tri delavnice. V prvi delavnici smo učence razdelili v tri skupine. Njihova naloga je bila, da po navodilu (*glej prilogo 12*) pripravijo skeč. Delo jim je šlo odlično od rok. Seveda smo jim projektanti in Tajda pri tem pomagali. Ko so učenci skeče napisali (*glej prilogo 13*), so jih tudi zaigrali. V tem so se nekateri učenci res dobro izkazali.

Fotografije 16, 17 in 18: Predstavitve skečev po skupinah. (Fotografiral: Luka Kuzma, 10. 1. 2013.)

Sledila je druga delavnica »vislice«, na kateri so si učenci izbrali pojme, ki so jih slišali na predstavitvi. Učenci so se zelo odrezali v tem, saj so ugotovili vse pojme.

Kot zadnja delavnica je bila izdelovanje plakata. Vsi so poprijeli za flomastre, barvice, škarje, svinčnike in lepila ter izdelali plakat o Portugalski (*glej prilogo 14*). Tudi ta plakat smo obesili na šolski pano. Na koncu smo se vsi skupaj še fotografirali.

Fotografija 19: Skupinska fotografija s plakatom 8. razreda. (Fotografiral: Tadej Žagar, 10. 1. 2013.)

3.3.1 Intervju s Tajdo Klobučar

10. januarja 2013 smo povprašali Tajdo Klobučar po mnenju o projektu. Z njo smo naredili intervju.

Tajda Klobučar, ki je dijakinja Gimnazije Črnomelj in obiskuje 4. letnik, je preko projekta Comenius odšla za 3 mesece s sošolcem na Portugalsko.

Fotografija 20: Tajda Klobučar. (Fotografirala: Špela Švajger, 10. 1. 2013.)

1. Zakaj si se odločila za sodelovanje v projektu Comenius?

»Od zmeraj sem si želela, vendar sem mislila, da bom to izkušnjo doživela šele na fakulteti. Ko pa me je profesorica vprašala, če sem za, sem, kljub temu da sem maturantka, bila takoj za.«

2. Kakšen se ti zdi naš projekt? Bi še kaj dodala?

»Zdi se mi poučen in zanimiv. Dobro je, da se že tako mladi zavedate, kakšne pravice imate kot evropski državljani. To prispeva k prihodnosti. Dodala ne bi ničesar, saj se mi je ta program zdel zelo poučen.«

3. Kako se ti je zdelo delo na Portugalskem?

»Odlično. Najprej so me malo šokirale kulturne razlike. Na koncu sem se pa že privadila. V družini sem se počutila domače in šola je bila zelo gostoljubna. Vsi so bili zelo prijazni.«

4. Bi se vključila še v kakšno takšno izmenjavo?

»Bi, prav tako pa to priporočam vsakemu, tudi vašim sošolcem.«

3.4 9. razred – Nizozemska

Na vrsti je bil 9. razred, ki si je izbral Nizozemsko. Zato smo projektanti zopet poiskali kontakt osnovne šole na Nizozemskem in jim preko e-pošte poslali vprašalnik (*glej prilogo 5*). S pomočjo vrnjenega vprašalnika (*glej prilogo 15*) smo projektanti pridobili veliko informacij in zato smo se v ponedeljek, 21. 1. 2013, z našo mentorico odpravili k devetemu razredu, kjer smo izvedli predstavitev Nizozemske. Na predstavitev smo povabili tudi Dirka Heija, ki je dolgo let živel na Nizozemskem, sedaj pa živi v Sloveniji. Učencem smo tudi tokrat za popestritev in utrditev znanja pripravili tri delavnice.

Špela je na začetku ure učencem 9. razreda s pomočjo PowerPoint predstavitve (*glej prilogo 1*) predstavila splošne značilnosti Evropske unije in pravice, ki jih imamo kot evropski državljani. Učenci so jo pozorno poslušali in sodelovali tako, da so odgovarjali na njena vprašanja. Ko je Špela končala, je še Tadej s pomočjo PowerPoint predstavitve (*glej prilogo 16*) predstavil splošne značilnosti Nizozemske. Učenci so zopet lepo sodelovali. Presenetilo nas je, da so učenci že veliko vedeli o Nizozemski, žal pa o pravicah evropskih državljanov niso vedeli prav veliko. K uri smo povabili tudi gosta, ki je svojo mladost preživel na Nizozemskem, nato pa se je preselil v Slovenijo. To je Dirk Heij. Povedal nam je, kako je na Nizozemskem, o tamkajšnji šolski ureditvi, o zaposlovanju ter o zdravstvenih in socialnih pravicah. Te pravice so učenci primerjali s pravicami, ki jih imam v Sloveniji. Spregovoril pa je tudi o nizozemskih značilnostih. S seboj je prinesel kar nekaj spominkov. Učence so najbolj pritegnile cokle. Njegova žena Julijana, ki je Slovenka, nam je prinesla tradicionalne nizozemske piškote, s katerimi smo se posladkali.

Fotografiji 21 in 22: Predstavitve v 9. razredu. (Fotografiral: Luka Kuzma, 21. 1. 2013.)

Potem smo imeli tri delavnice. V prvi delavnici so učenci napisali dnevnik. Predstavljali so si, da se izobražujejo na Nizozemskem in tam pišejo dnevnik, v katerem opisujejo glavne značilnosti tamkajšnjega šolanja. Nastali so zelo zanimivi dnevniki (*glej prilogo 17*), ki so jih prebrali ostalim učencem. Druga delavnica je bila igra »stopničke«, v kateri so morali učenci iz dane besede tvoriti nove besede, povezane s predstavitvijo Nizozemske. Nastalo je kar nekaj zanimivih stopnič (*glej prilogo 18*).

Fotografija 23: Delavnice v 9. razredu. (Fotografiral: Tadej Žagar, 21. 1. 2013.)

Na koncu je sledilo še izdelovanje plakata (*glej prilogo 19*), na katerem so učenci povzeli bistvene značilnosti iz predstavitve. Tudi ta plakat smo obesili na šolski pano.

Fotografija 24: Skupinska slika v 9. razredu. (Fotografirala: Špela Švajger, 21. 1. 2013.)

3.4.1 Intervju z Dirkom Heijem

21. 1. 2013 smo Dirka Heija povprašali po mnenju o projektu. Z njim smo naredili intervju.

Dirk Heij je umetnik, ki se je leta 1987 z Nizozemske preselil v Slovenijo. Trenutno je upokojen, na naši šoli pa občasno razstavlja svoje umetnine in pripravi kakšno delavnico za učence.

Fotografija 25: Dirk Heij. (Fotografiral: Luka Kuzma, 21. 1. 2013.)

1. Kaj menite o projektu?

Dirk: »Bil mi je zelo zanimiv. Zdi se mi zelo poučen za učence, saj so spoznali, da lahko tudi oni odidejo v druge države EU in se tja preselijo. S takšnimi projekti si zelo razširiš znanje.«

2. Bi projektu kaj dodali?

Dirk: »Mogoče. Rad bi imel več časa, da bi govoril o ljudeh na Nizozemskem, o razlikah med Nizozemsko in Slovenijo, o različnih hišah in naravi na Nizozemskem.«

3. Menite, da so se učenci naučili veliko s tem projektom?

Dirk: »Mislim, da ja. Zanimalo jih je, kaj sem govoril in kaj ste govorili vi; in če te zanima, si tudi nekaj zapomniš. Učenci tudi zelo dobro razumejo angleško, kar je zelo dobro.«

4. Kdaj in zakaj ste prišli v Slovenijo?

Dirk: »V Slovenijo sem prvič prišel leta 1974 zaradi dela pri projektu. Leta 1979 sem spoznal mojo ženo Julijano, s katero sva se leta 1981 poročila. Od leta 1981 do leta 1987 sva živela ločeno, ona v Sloveniji, jaz pa na Nizozemskem. Ko sem se upokojil, sem leta 1987 zaprosil za stalno prebivališče v Sloveniji, a so mi prošnjo zavrnil. Po petih letih življenja v Sloveniji so mi potrdili stalno prebivališče in od takrat živim tu.«

3.4.2 Intervju z Julijano Turnšek-Heij

21. 1. 2013 smo projektanti opravili intervju z učiteljico angleškega jezika, Julijano Turnšek-Heij, ki je poročena z Dirkom Heijem. Projektanti smo želeli izvedeti še njeno mnenje o našem projektu, saj je sodelovala na dveh predstavitev.

Fotografija 26: Julijana Turnšek-Heij. (Fotografiral: Tadej Žagar, 21. 1. 2013.)

1. Kaj menite o projektu?

Julijana: »Projekt je super, zlasti to, da so učenci imeli priložnost srečati ljudi iz drugih držav. Videli smo, da je to lepo. Iz prve roke smo izvedeli, kako ljudje živijo v drugih deželah in da to lahko primerjamo z našim življenjem.«

2. Kaj vam je bilo najlepše na predstavitev?

Julijana: »Najlepše je bilo videti učence, kako so se zanimali, kaj ste jim predstavljali. Učenci so imeli občutek, da je angleščina koristna, saj naši gosti, tujci, niso znali govoriti slovensko.«

3. Mislite, da bodo učenci uporabljali te pravice evropskega državljana v prihodnje?

Julijana: »Mislim, da ja. Danes je v Sloveniji težko dobiti zaposlitev in mladi se bodo morali odpraviti tudi po drugih evropskih državah, da bi se zaposlili. Tam se bodo srečali tudi s pravicami evropskega državljana.«

3.5 6. razred – Francija

Kot zadnji so bili na vrsti še 6. razred. Projektanti smo tudi tokrat poiskali kontakt osnovne šole v Franciji in jim preko e-pošte poslali vprašalnik (*glej prilogo 5*). S pomočjo vrnjenega vprašalnika (*glej prilogo 20*) smo projektanti pridobili veliko informacij glede uveljavljanja pravic evropskega državljana v Franciji. Zato smo v sredo, 30. 1. 2013, projektanti z našo mentorico odšli v 6. razred, kjer smo izvedli predstavitev Francije. Tudi tokrat smo povabili gostjo, in sicer Edith Moreau, ki prihaja iz Francije. Trenutno v Sloveniji opravlja prostovoljno delo preko projekta Evropsko prostovoljno delo. Za popestritev pa smo tudi tokrat projektanti pripravili tri delavnice.

Pričeli smo s PowerPoint predstavitev (*glej prilogo 1*). Projektanti smo v pogovoru z učenci povzeli temeljne značilnosti Evropske unije. Razložili smo jim tudi, katere pravice imajo kot evropski državljan. V pogovoru z njimi smo projektanti ugotovili, da teh pravic učenci sploh

niso poznali. Projektanti smo učencem zastavljali tudi veliko vprašanj, kot npr. Kaj se jim zdi, da je potrebno, da dobiš zaposlitev v državah Evropske unije? Ali si predstavljajo, da bi se izobraževali v tuji državi?

Nato je Edith učencem predstavila Francijo s pomočjo PowerPoint predstavitve (*glej prilogo 21*), ki smo jo pripravili projektanti. Učenci so o Franciji že veliko vedeli. Zelo pa jih je zanimala Edithina predstavitev, saj so ugotovili, kako zelo različne šolske sisteme imamo v primerjavi s Francijo. Ugotovili pa so, da obe državi dobro poskrbita za svoje državljane, zlasti na področju zdravstvene in socialne oskrbe.

Fotografiji 27 in 28: Predstavitve v 6. razredu. (Fotografirala: Špela Švajger, 30. 1. 2013.)

Po končanih predstavitevah so sledile tri delavnice. V prvi delavnici so učenci morali rešiti tri rebusne v povezavi s Francijo in nato izdelati še en svoj rebus (*glej prilogo 22*), ki je bil tudi povezan s predstavitvijo Francije. Delo jim je šlo odlično od rok. Seveda smo jim projektanti in Edith pri tem pomagali. Sledila je druga delavnica »Izdelaj strip«, na kateri so učenci izdelali strip, povezan s tem, kaj so slišali na predstavitvi. Učenci so te stripe (*glej prilogo 23*) predstavili tudi ostalim.

Fotografiji 29 in 30: Delavnice v 6. razredu. (Fotografiral: Tadej Žagar, 30. 1. 2013.)

Kot zadnja delavnica je bila izdelovanje plakata o Franciji. S pomočjo te delavnice so učenci še enkrat utrdili svoje znanje o Franciji, hkrati pa so še enkrat ponovili pravice evropskega državljana. Tudi ta plakat smo obesili na šolski pano. Po končani izdelavi plakata (*glej prilogo 24*) smo se vsi skupaj še fotografirali.

Fotografija 31: Skupinska slika s plakatom 6. razreda. (Fotografirala: Ljiljana Jankovič, 30. 1. 2013.)

3.5.1 Intervju z Edith Moreau

30. 1. 2013 smo Edith Moreau povprašali po mnenju o projektu. Z njo smo naredili intervju.

Edith Moreau je Francozinja, ki že 6 mesecev opravlja prostovoljno delo v Sloveniji preko projekta Evropsko prostovoljno delo.

Fotografija 32: Edith Moreau. (Fotografiral: Luka Kuzma, 30. 1. 2013.)

1. Kaj menite o projektu?

Edith: »Mislim, da je zelo zanimivo to, kar delate. Potrebujemo takšne projekte. Učenci so bili zelo radovedni, kar je dobro, saj če te nekaj zanima, se potem tudi veliko naučiš.«

2. Bi projektu kaj dodali?

Edith: »Mislim, da je v redu. Predstavitev bi mogoče malo podaljšala in dodala več aktivnosti. Ampak že ta vaš projekt je velik korak k učenju pravic evropskega državljana.«

3. Zakaj ste prišli v Slovenijo?

Edith: »V Slovenijo sem prišla preko projekta Evropsko prostovoljno delo. Opravljam prostovoljno delo v Mladinskem centru Metlika.«

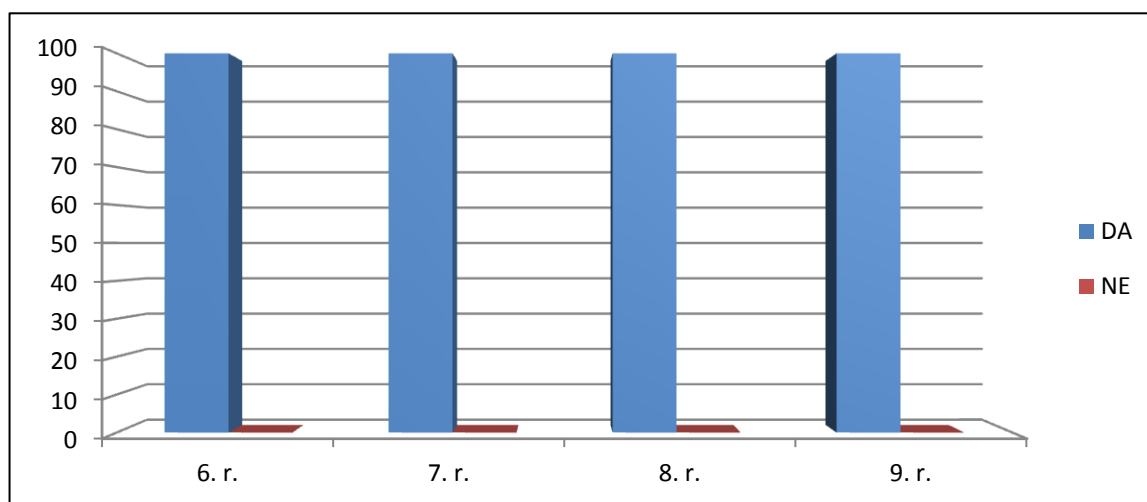
4. Ste bili udeleženi še v kakšne druge projekte, izmenjave študentov?

Edith: »Da, bila sem v programu Erasmus kot študentka zadnjega letnika v Veliki Britaniji. Bila pa sem tudi v Španiji preko programa Comenius in delala kot asistentka učiteljice v osnovni šoli. Tudi vašim učencem sem razložila svojo izkušnjo in kako lahko dostopne so te izmenjave vsem, ki si to želijo.«

3.6 Mnenje sodelujočih učencev o predstavitvah in delavnicah

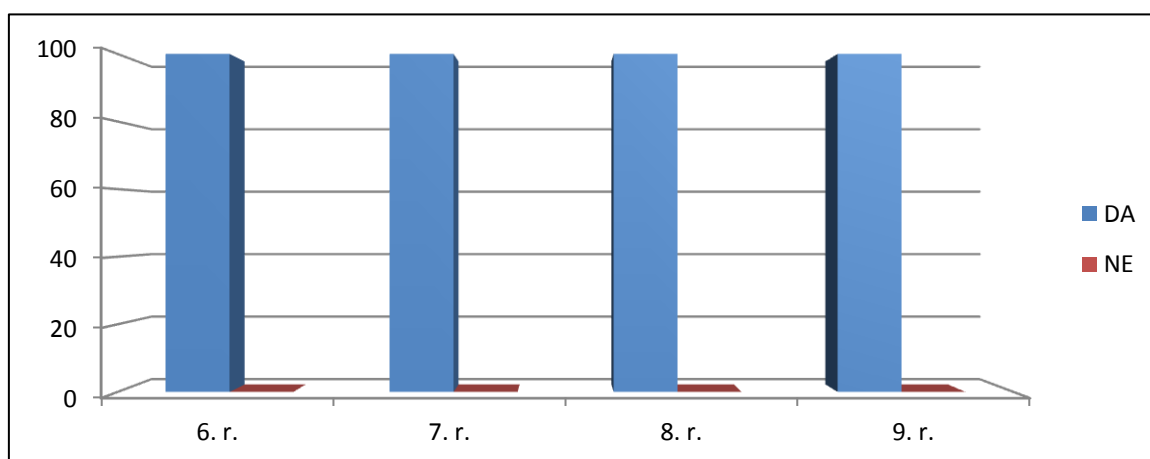
31. 1. 2013 smo projektanti po končanih predstavitvah in delavnicah sodelujočim učencem od 6. do 9. razreda (skupaj 46 učencev) razdelili anketne vprašalnike (*glej prilogo 25*), s katerimi smo jih povprašali po njihovem mnenju o našem projektu.

Graf 1: Ali meniš, da si se s pomočjo predstavitve in delavnic naučil pravice, ki jih imaš kot evropski državljan?

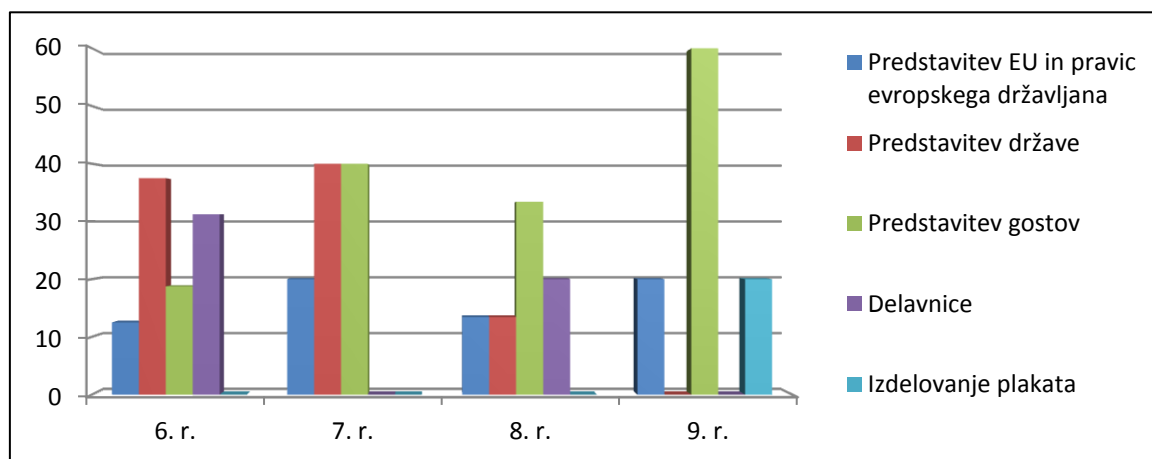
Graf 1 prikazuje, da so se vsi učenci (100 %) s pomočjo predstavitev in delavnic naučili pravice evropskega državljana. Ustno so nam sporočili, da bodo naučene pravice posredovali tudi doma staršem.

Graf 2: Ali so ti bile predstavitve in delavnice v sklopu našega projekta všeč?

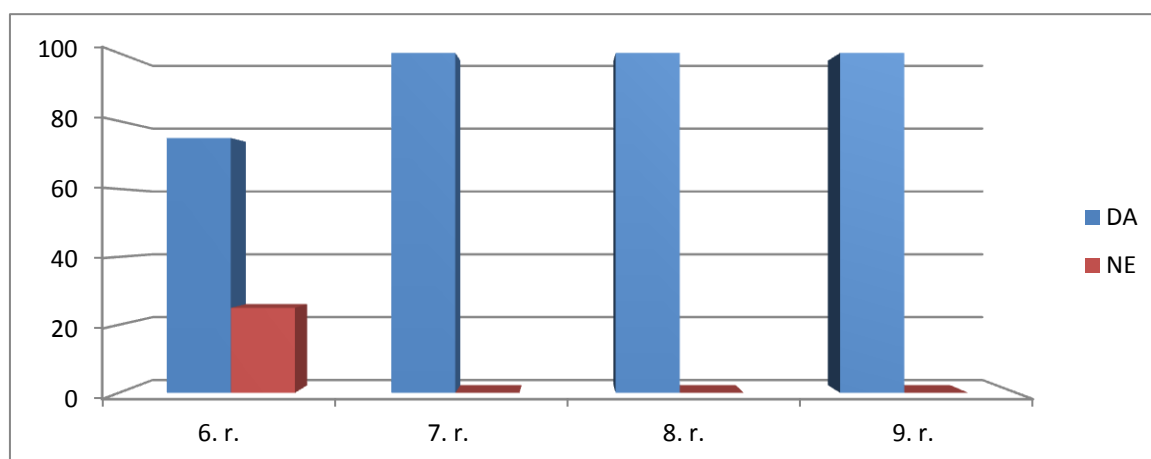
Graf 2 nam prikazuje, da so znova vsi učenci (100 %) pritrdilno odgovorili na zastavljeno vprašanje. Vsem učencem so bile predstavitve in delavnice, ki smo jih pripravili, všeč. Predstavitve so učenci z zanimanjem poslušali in aktivno sodelovali s postavljanjem vprašanj. V delavnicah so se tudi dobro počutili, saj je vsak učenec utrdil svoje znanje z izdelkom.

Graf 3: Kaj ti je bilo na predstavitvi in delavnicah v vašem razredu najbolj všeč?

Z grafa 3 je razvidno, da se je v 6. razredu 6 učencev (37,5 %) odločilo, da jim je bila najbolj všeč predstavitev države. 2 učenca (12,5 %) sta se odločila za predstavitev EU in pravice evropskega državljana, 5 učencev (31,25 %) za delavnice in 3 učenci (18,75 %) za predstavitev gostov. V 7. razredu pa je razvidno, da so se 4 učenci (40 %) odločili za predstavitev države, 4 učenci (40 %) za predstavitev gostov in dva učenca (20 %) za predstavitev EU in pravice evropskega državljana. V 8. razredu se je 5 učencev (33,3 %) odločilo, da jim je bila najbolj všeč predstavitev države, prav tako se je 5 učencev (33,3 %) odločilo za predstavitev gostov, 3 učenci (20 %) so se odločili, da so jim bile najbolj všeč delavnice in 2 učenca (13,3 %) sta se odločila za predstavitev EU in pravice evropskega državljana. V 9. razredu so se 3 učenci (60 %) odločili, da jim je bila najbolj všeč predstavitev gostov, 1 učenec (20 %) za izdelovanje plakata in 1 učenec (20 %) za predstavitev EU in pravice evropskega državljana. Iz vseh teh podatkov lahko ugotovimo, da je bil učencem najbolj všeč obisk gostov, kar smo tudi projektanti predvideli in smo jih zato tudi povabili na našo šolo.

Graf 4: Bi želel/-a še več predstavitev in delavnic, s katerimi bi poglobljaj/-a znanje o pravicah evropskega državljana?

Graf 4 nam prikazuje, da bi si kar 42 učencev (91,3 %) želelo še več predstavitev in delavnic. Štirje učenci iz 6. razreda (8,7 %) pa si tega ne želijo.

3.7 Zloženka Prvi koraki k učenju pravic evropskega državljana

Projektanti smo izdelali tudi zloženko (*glej prilogo 26*), v kateri smo ilustrirali izbrane pravice evropskega državljana. Te smo razdelili med sodelujoče učence od 5. do 9. razreda. Namen naše zloženke je, da bi se učenci ob ilustracijah večkrat spomnili na pravice, ki jih imajo kot evropski državljani, in jih v prihodnje tudi kdaj uporabili.

3.8 Izjave projektantov

Tadej Žagar: »V projektu sem se imel zelo lepo, čeprav je bilo veliko dela. Lepo mi je bilo delati z ostalimi učenci in jih tudi nekaj naučiti. To bi rad ponovil še kdaj, če bom le imel priložnost. Všeč mi je bilo spoznati zelo različne ljudi iz Evropske unije. Tudi sam si želim enkrat odpotovati po Evropi in spoznati različne ljudi in kulture, ker me to zanima. Rad bi si razširil znanje o tej prelepi celini.« (Tadej Žagar, ustno sporočilo 5, 6. 2. 2013.)

Špela Švajger: »Predstavitve Evropske unije in pravice evropskega državljana so mi bile zelo zanimive. Všeč mi je bilo to, da smo lahko projektanti svoje znanje prenašali na ostale učence. Upam, da bodo to znanje v prihodnosti tudi uporabili. Sama sem se v tem projektu veliko naučila, saj pred tem nisem vedela, katere pravice imamo kot evropski državljani.« (Špela Švajger, ustno sporočilo 6, 6. 2. 2013.)

Luka Kuzma: »V našem projektu Prvi koraki k učenju pravic evropskega državljana sem se počutil zelo v redu. Zelo rad sem poučeval učence o pravicah evropskega državljana. Menim, da jim bo pridobljeno znanje v prihodnosti prišlo prav. Tudi sam sem se veliko naučil. Še posebej pa mi je bilo všeč sodelovanje z našimi gosti, ki so nam preko svoje izkušnje predstavili možnosti, ki jih imamo kot evropski državljani. Projekt bi rad nadaljeval tudi v prihodnje. (Luka Kuzma, ustno sporočilo 7, 6. 2. 2013.)

Fotografija 33: Projektanti z zloženko pred šolskim panojem. (Fotografirala: Anita Vrtn, 7. 2. 2013.)

4 POVZETEK

Učenci se pri pouku učimo o temeljnih značilnostih Evropske unije, pravic evropskega državljana pa žal ne omenimo. Znanje in uporaba pravic evropskega državljana je ena dobrih stvari, saj menimo, da bo njihova uporaba v prihodnosti skoraj nujna.

Projektanti smo se zato odločili, da bomo izvedli nov projekt *Prvi koraki k učenju pravic evropskega državljana*, s katerim smo se začeli ukvarjati novembra 2012. Za učence od 5. do 9. razreda OŠ Dragatuš smo organizirali predstavitve in delavnice, v katerih so spoznali pravice, ki jih imajo kot evropski državljan.

Na začetku izvajanja projekta smo se mladi projektanti s pomočjo ustrezne literature podrobneje seznanili z najpomembnejšimi dejstvi o Evropski uniji, s poudarkom na pravicah evropskega državljana, pri čemer smo se omejili zlasti na pravico do izobrazbe, pravico do dela ter z njima povezani pravici do zdravstvenega in socialnega varstva. Te ugotovitve smo nato posredovali učencem 5. razreda, saj ti učenci pri pouku še niso obravnavali te teme. Po predstavitvi pravic evropskega državljana, so učenci pridobljeno znanje preverili s pomočjo kviza, prav tako pa so za utrditev znanja izdelali plakat in zastave Evropske unije. Te izdelke smo nato razstavili na in ob šolskem panoju. Ob koncu delavnic smo zbrali izjave nekaterih učencev, z njihovo razredničarko pa smo naredili intervju.

Nadalje smo učence od 6. do 9. razreda poprosili, da so si na razrednikovih urah izbrali po eno državo Evropske unije, ki so si jo želeli podrobneje spoznati. Projektanti smo se v ta namen povezali z osnovnimi šolami izbranih držav. Sestavili smo vprašalnik, ki smo ga pri pouku angleškega jezika prevedli in ga po e-pošti poslali izbranim šolam. S pomočjo vrnjenih vprašalnikov, ki smo jih projektanti analizirali, smo pridobili potrebne podatke za izvedbo predstavitev v teh razredih. Da pa je bila predstavitev izbrane evropske države za učence še zanimivejša, smo na šolo povabili tudi goste, ki bodisi prihajajo iz teh držav bodisi so bili na daljšem izobraževanju v njej.

Nato so sledile predstavitve za učence od 6. do 9. razreda. Projektanti smo za učence pripravili delavnice, saj smo želeli, da bi se pri učenju pravic čim bolj zabavali. Vsak razred je izdelal tudi plakat, kjer je povzel temeljne značilnosti vsake države. Vse plakate smo razstavili na šolskem panoju, saj želimo da vsi učenci naše šole spoznavajo te pravice.

Projektanti smo si potek ur zabeležili in fotografirali. Po opravljenih urah smo naredili analizo našega dela. Učenci od 6. do 9. razreda so izpolnili anketni vprašalnik. Z gosti in učiteljico angleškega jezika smo opravili intervju. Tudi projektanti smo ob koncu našega dela podali svoje izjave.

Ob koncu projekta smo projektanti naredili zloženko z naslovom Prvi koraki k učenju pravic evropskega državljana, ki so jo dobili učenci od 5. do 9. razreda, saj želimo, da se s pomočjo te zloženke večkrat ob slikovnem gradivu spomnijo na svoje pravice.

Dosegli smo cilj projekta, saj je anketa pokazala, da učenci zdaj bolje poznajo pravice, ki jih imajo kot evropski državljeni. Upamo, da jih bodo vedeli uporabljati v naslednjih letih, saj nam je analiza ankete pokazala, da so učenci na naših predstavvah uživali in da si želijo imeti še več takšnih projektov. Analiza ankete pa nam je tudi potrdila dejstvo, da je učenje lažje preko raznovrstnih zabavnih delavnic. Ker je projekt prinesel pozitivne rezultate, smo se odločili, da bomo s projektom tudi nadaljevali. Vsako šolsko leto mu bomo namenili kar nekaj pozornosti, k projektu pa želimo privabiti čim več sodelujočih. V ta namen bi se lahko povezali tudi z drugimi osnovnimi šolami.

PRILOGA 1 – PowerPoint Evropske unije in pravice evropskega državljana

Osebna izkaznica EU

- Od 1. januarja 2007 ima Evropska unija 27 držav članic,
- 502,2 milijona prebivalcev (podatek Eurostata za 2011),
- 4,2 milijona km² površine,
- 23 uradnih jezikov

Simboli EU

- Himna: [Oda radosti](#)
- Zastava
- Geslo: "Združeni v različnosti"

Izobraževanje

- Pravico do izobraževanja v članicah EU.
- Sodelovanje med državami članicami poteka v okviru štirih programov: Erasmus, Erasmus, Leonardo da Vinci, Gruntvig (izmenjave učencev)
- državljani ene države članice EU v drugih državah članicah se izobražujejo na enakih pogojih kot njihovi državljani.

Leto 2013 je evropsko leto državljanstva

Državljanstvo EU

- Slovenski državljani smo 1. maja 2004 postali državljani EU. Evropsko državljanstvo, ki slovenskega ne nadomešča, temveč ga dopolnjuje.
- Kot državljani EU imamo pravice – ALI JIH POZNATE?

Slovenija v EU

- Priljučitev 1. 5. 2004
- Prevzem evra 1. 1. 2007
- Vstop v Schengen 21. 12. 2007

Zaposlovanje in delo

- Številnejša in boljše delovna mesta ter enake možnosti sta gesti evropske politike zaposlovanja in socialne politike.
- Prosti pretok oseb je ključnega pomena za pretok blaga, kapitala in storitev ene in drugih slobodnih notranjih trgov EU.
- Slovenski državljani imajo tako prost dostop do trga dela in lahko pod enakopravnimi pogoji kandidirajo za prosta delovna mesta v državah članicah EU in Evropskega prostorskega prostora (EGP).

Zdravstvena varnost

- Vsakomur, ki zboli v drugi državi članici ter tudi v nekaterih drugih evropskih državah kartica evropskega zdravstvenega zavarovanja omogoča evropskim državljanom, da uveljavijo pravice do nujnih zdravstvenih storitev.
- Evropsko kartico zdravstvenega zavarovanja izdaja [Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije](#).

Socialna varnost

- Sistemi socialne varnosti med članicami EU razlikujejo
- Evropski socialni sklad zagotavlja evropska sredstva, omogočajo, da se v Sloveniji v programe zaposlovanja, izobraževanja in usposabljanja vključijo brezposelne osebe kot tudi zaposleni v podjetjih.
- Evropski socialni sklad tako prispeva k povečanju zaposlitvenih možnosti ljudi ter k dvigu izobrazbe in poklicne usposobljenosti prebivalca Slovenije.

Pravice v EU

- [Vaše pravice v Evropi](#)

PRILOGA 2 – PowerPoint kviza Razgibajmo možgančke

KVIZ

RAZGIBAJMO MOŽGANČKE

PRAVILA

- ✘ Pišete s kemikom
- ✘ Imate 1 minuto časa, da odgovorite na zastavljena vprašanja
- ✘ Ko odbije 25 sekund odložite svinčnike in ne popravljate ničesar
- ✘ Govorite po tiho, da vas ne sliši nasprotna skupina
- ✘ Samo 1x lahko uporabite pomoč (dana je v oranžnih oblakih)

✘ Koliko držav šteje Evropska unija?

a) 23
b) 27
c) 26

Pomoč naspotne ekipe

Polovička

Pomoč učenca iz 9. razreda

✘ Koliko uradnih jezikov je v Evropski uniji?

a) 27
b) 26
c) 23

Pomoč naspotne ekipe

Polovička

Pomoč učenca iz 9. razreda

✘ Kakšne barve je Evropska zastava?

a) Modra in rumena
b) Rumena z odtenkom modre
c) Modra z odtenkom rumene

Pomoč naspotne ekipe

Polovička

Pomoč učenca iz 9. razreda

✘ Katera je skupna valuta v Evropski uniji?

a)
b)
c)

Pomoč naspotne ekipe

Polovička

Pomoč učenca iz 9. razreda

Pomoč naspotne ekipe

✘ Naštejte 3 pravice Evropske unije!!

Pomoč naspotne ekipe

Polovička

Pomoč učenca iz 9. razreda

✘ Države Beneluksa so _____, _____, _____ in _____.

Pomoč naspotne ekipe

Polovička

Pomoč učenca iz 9. razreda

Na sliki je _____ zastava!

Pomoč naspotne ekipe

Polovička

Pomoč učenca iz 9. razreda

✘ To je _____.

✘ Značilen je za _____ (država).

Pomoč naspotne ekipe

Polovička

Pomoč učenca iz 9. razreda

Pomoč naspotne ekipe

✘ To je zastava _____ (država).

Pomoč naspotne ekipe

Polovička

Pomoč učenca iz 9. razreda

Pomoč naspotne ekipe

Kaj morate imeti s seboj npr. če greš na Hrvaško in se poškoduješ?

Pomoč naspotne ekipe

Polovička

Pomoč učenca iz 9. razreda

✘ Naslov himne je _____!

Pomoč naspotne ekipe

Polovička

Pomoč učenca iz 9. razreda

Geslo Evropske unije?

Pomoč naspotne ekipe

Polovička

Pomoč učenca iz 9. razreda

✘ Katere programe poznaš, ki potekajo v sodelovanju z drugimi državami članicami?

Pomoč naspotne ekipe

Polovička

Pomoč učenca iz 9. razreda

PRILOGA 3 – Slika plakata 5. razreda

Fotografija 1: Plakat petega razreda. (Fotografiral: Luka Kuzma, 7. 12. 2012.)

PRILOGA 4 – Zastavice držav EU

Fotografija 1: Zastavice držav EU. (Fotografirala: Špela Švajger, 7. 12. 2012.)

PRILOGA 5 – Anketni vprašalnik za izbrane osnovne šole v Evropski uniji

VPRAŠALNIK

Smo mladi projektanti in v okviru natečaja Evropa v šoli delamo projektno nalogo z naslovom **Prvi koraki k učenju pravic evropskega državljana**. Leto 2013 bo Evropsko leto državljanov. Slovenski državljani smo se Evropski uniji priključili 1. maja 2004 in s tem postali evropski državljani; to državljanstvo nacionalnega ne nadomešča, ampak dopolnjuje. Z evropskim državljanstvom smo si pridobili evropske pravice.

Namen projektne naloge je, da se učenci na naši šoli podrobneje seznanijo s temi pravicami, saj menimo, da jih večina zelo slabo pozna. Osredotočili se bomo predvsem na naslednje pravice: pravica do šolanja, do dela, do zdravstvene in socialne oskrbe. Da bi lahko te pravice primerjali z ostalimi članicami Evropske unije, se bomo povezali z določenimi evropskimi šolami.

Zato Vas prosimo, da nam odgovorite na vprašanja in nam jih pošljite na naš e-poštni naslov: anita.vrtin@gmail.com.

Hvala za sodelovanje.

Špela Švajger, Luka Kuzma, Tadej Žagar, 9. razred

Država: _____

1. Pri kateri starosti otroci vstopijo v osnovno šolo?

_____

2. Kako ocenjujete znanje učencev?

- a) z ocenami 1–5 (pri čemer je 1 najslabša, 5 pa najboljša ocena)
- b) z ocenami 1–5 (pri čemer je 1 najboljša, 5 pa najslabša ocena)
- c) z ocenami 1–10 (pri čemer je 1 najslabša, 10 pa najboljša ocena)
- d) z ocenami MU, U, ZU (pri čemer je MU najslabša, ZU pa najboljša ocena)
- e) drugo: _____

3. Ali je pri vas osnovna šola obvezna?

- a) da
- b) ne

4. Koliko let traja osnovna šola?

- a) osem let
- b) devet let
- c) drugo: _____

5. Pri kateri starosti otroci zaključijo osnovno šolo?

- a) pri 15 letih
- b) pri 10 letih
- c) drugo: _____

6. Kateri so temeljni predmeti v osnovni šoli?

- a) matematika, domači jezik, tuji jezik

b) drugo: _____

7. Ali s kakšnim posebnim dogodkom (ples, prireditve ...) zaključite osnovno šolo?

- a) da
- b) ne

Če ste odgovorili z da, nas zanima, s kakšnim?

---

8. Ali osnovno šolo zaključite s kakšnim posebnim preizkusom znanja?

- a) da
- b) ne

Če ste odgovorili z da, nas zanima, s kakšnim?

---

9. Ali imate zaključne izlete?

- a) da
- b) ne

10. Zanima nas, ali imate v vaši državi poleg javnih tudi zasebne šole?

- a) da
- b) ne

11. Ali je osnovno šolanje v vaši državi brezplačno?

- a) da
- b) ne

12. Ali imate projekt izmenjave učencev iz drugih držav Evropske unije?

- a) da
- b) ne

Če ste odgovorili z da, nas zanima, na kakšen način se učenci izmenjujejo?

---

13. Ali vaša šola obiskujejo tudi otroci iz drugih držav Evropske unije?

- a) da
- b) ne

14. Opišite nam, kako je v vaši državi poskrbljeno za zdravstveno varstvo.

---

15. Opišite nam, kako je v vaši državi poskrbljeno za socialno varstvo.

---

16. Opišite nam, katere pravice imajo zaposleni v vaši državi?

PRILOGA 6 – Vrnjen anketni vprašalnik iz Velike Britanije

Država: Velika Britanija

1. Pri kateri starosti otroci vstopijo v osnovno šolo?

Pri 5. letu.

2. Kako ocenjujete znanje učencev?

c) z ocenami 1–10 (pri čemer je 1 najslabša, 10 pa najboljša ocena)

3. Ali je pri vas osnovna šola obvezna?

a) Da.

4. Koliko let traja osnovna šola?

c) drugo: šest let

5. Pri kateri starosti otroci zaključijo osnovno šolo?

c) drugo: pri 11 letih

6. Kateri so temeljni predmeti v osnovni šoli?

a) matematika, domači jezik, tuji jezik

b) drugo: + zgodovina, geografija, biologija

7. Ali s kakšnim posebnim dogodkom (ples, prireditve ...) zaključite osnovno šolo?

b) Ne.

8. Ali osnovno šolo zaključite s kakšnim posebnim preizkusom znanja?

b) Ne.

9. Ali imate zaključne izlete?

a) Da.

10. Zanima nas, ali imate v vaši državi poleg javnih tudi zasebne šole?

a) Da.

11. Ali je osnovno šolanje v vaši državi brezplačno?

a) Da.

12. Ali imate projekt izmenjave učencev iz drugih držav Evropske unije?

a) Da.

Če ste odgovorili z da, nas zanima, na kakšen način se učenci izmenjujejo?

Dijaki in študentje pridejo k nam in obratno.

13. Ali vašo šolo obiskujejo tudi otroci iz drugih držav Evropske unije?

a) Da.

14. Opišite nam, kako je v vaši državi poskrbljeno za zdravstveno varstvo.

Brezplačna zdravila do 18. leta in po 60. letu starosti; z evropsko kartico dobimo brezplačno oskrbo.

15. Opišite nam, kako je v vaši državi poskrbljeno za socialno varstvo.

Dobro. Država poskrbi za brezposelne, brezdomce, finančno ogrožene. Šolarji imajo tudi štipendije.

16. Opišite nam, katere pravice imajo zaposleni v vaši državi?

Delavci imajo 8-urni delovnik, minimalna plača je 1200 €. Delavci imajo v povprečju 5 tednov dopusta. Delo običajno začnejo ob 9. uri in končajo ob 18. uri, vmes imajo 2-urni odmor za kosilo.

PRILOGA 7 – PowerPoint Velike Britanije

LEGA

- Leži na severni polobli in v severnem zmerno toplem pasu.
- Leži ob: Atlantskem oceanu, Severnem morju
- Je del Britanskega otočja,
- Sestavljajo jo: Wales, Anglija, Severna Irskija, Škotska
- Njene sosednje države je Irskija.
- Skozi Veliko Britanijo gre začetni poldnevnik (greenwich)

RELIEF

- Je precej ravninska pokrajina, ki jo sestavljajo polja in travniki. Le na Škotskem je nekaj manjših gorovij
- V Veliki Britaniji sta stari uravnani gorovji (Peninsko in Škotsko)
- Najvišja gora je Ben Nevis na Škotskem, ki meri 1344 m

ZNAČILNOSTI

- Glavno mesto je London.
- V Veliki Britaniji kraljuje kraljica Elizabeta II.
- Himna se imenuje www.thequeen.gov.uk (Bog varuj kraljico.)
- Zastava je modra z belimi in rdečimi črtami, ki gredo čez središče zastave vodoravno, navpično in poševno iz levega v desni kot in obratno.
- Velika Britanija je znana po nogometu in ragbiju.
- Imajo drugačne merske enote (yarde, milje, pinte...)
- Uporabljajo Angleške funte (1 evro je 0,88 funtov)
- V Angliji se vozijo po levi strani ceste in imajo volan na desni strani vozila.
- Znana je tudi po večjih univerzah (Oxford in Cambridge.)

PREBIVALSTVO

- V Veliki Britaniji živi prib. 60.209.000 ljudi.
- Naseljenost se veča.

GOSPODARSTVO

- Je 4. svetovna velesila.
- Najbolj razviti sta: tekstilna industrija in avtomobilska industrija (LAND ROVER, JAGUAR)
- Veliko se jih ukvarja z pomorskim prometom.

ZNAČILNI BRITANSKI VOZILI:

- Veliki rdeči dvonadstropni avtobusi, ki se danes vozijo po Londonu in ga razkazujejo.
- Znamenit črn Taxi, ki vozi po ulicah Londona.

Kaj pa je to?

LONDONSKA PODZEMNA ŽELEZNICA

Predor pod Rokavskim prelivom

TOWER BRIDGE

- Tower Bridge je dvizni most čez reko Temzo v Londonu.
- Stoji zraven znamenite trdnjave Tower of London, po katerem nosi tudi ime.
- Njegova gradnja je trajala 8 let.

STONEHENGE

- Stonehenge je kamniti "velikan" iz bronaste dobe.
- Njegov namen še vedno ni znan, vendar mislijo, da je bil povezan z čaščenjem bogov.

LONDON EYE

- London Eye (po Slovensko Londonsko oko) je ena iz med najnovejših londonskih atrakcij.
- Odprli so ga leta 2000 v sklopu praznovanja novega tisočletja.

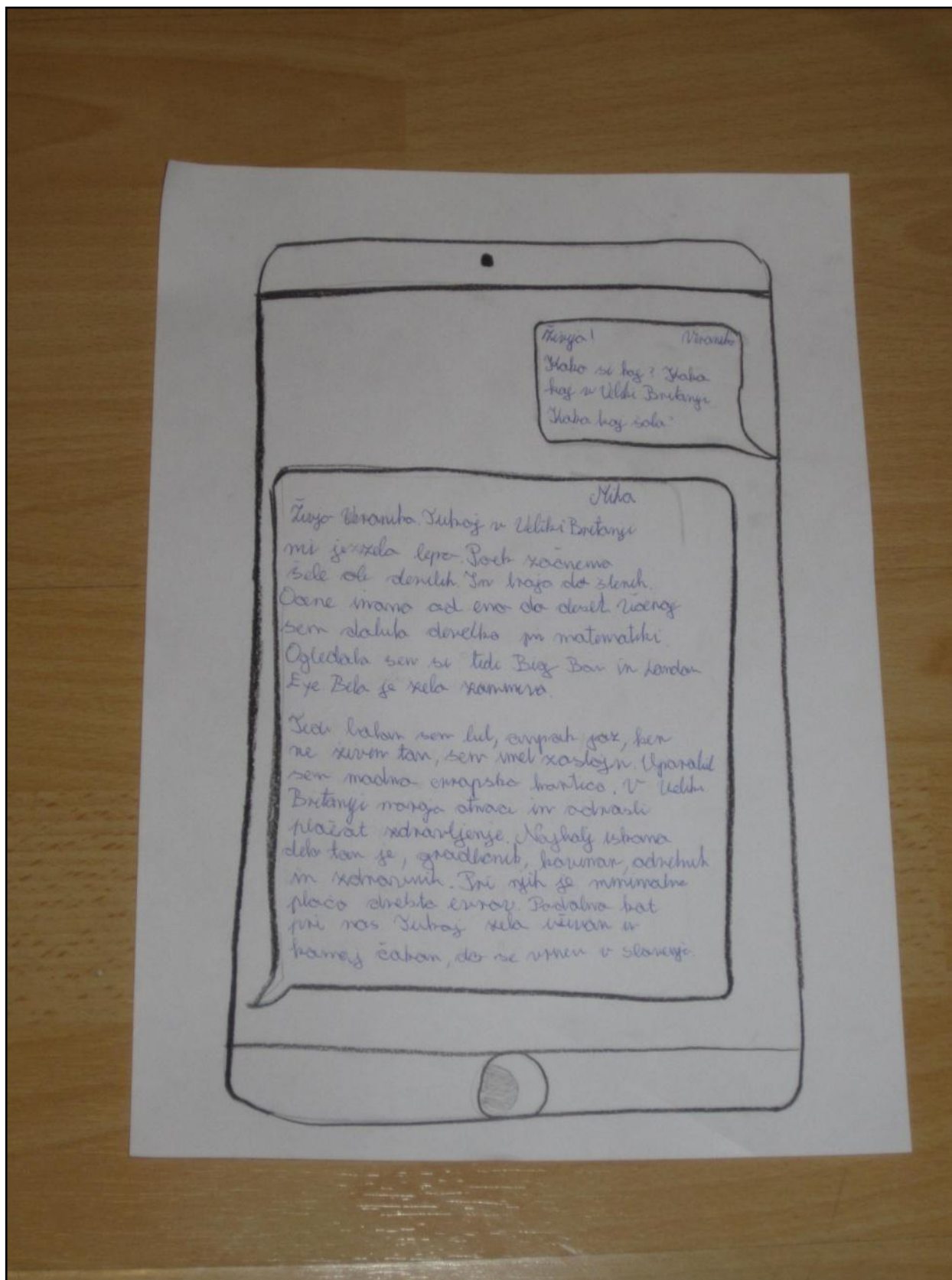
BIG BEN

- "Big Ben" je vzdevek za zvonik, ki se drži palače Britanskega parlamenta v Londonu.

PRILOGA 8 – Primer izdelka delavnice v 7. razredu

Fotografija 1: Primer najboljšega SMS-izdelka v 7. razredu. (Fotografirala: Špela Švajger, 18. 12. 2012.)

PRILOGA 9 – Slika plakata 7. razreda

Fotografija 1: Plakat učencev sedmega razreda. (Fotografiral: Luka Kuzma, 18. 12. 2012.)

PRILOGA 10 – Vrnjen vprašalnik s Portugalske

Država: Portugalska

1. Pri kateri starosti otroci vstopijo v osnovno šolo?

6 let

2. Kako ocenjujete znanje učencev?

e) drugo: Prva in druga triada 1–5, tretja pa 1–20.

3. Ali je pri vas osnovna šola obvezna?

a) Da.

4. Koliko let traja osnovna šola?

b) devet let

5. Pri kateri starosti otroci zaključijo osnovno šolo?

a) pri 15 letih

6. Kateri so temeljni predmeti v osnovni šoli?

b) drugo: matematika in domači jezik ter 2 izbirna predmeta

7. Ali s kakšnim posebnim dogodkom (ples, prireditve ...) zaključite osnovno šolo?

a) Da.

Če ste odgovorili z da, nas zanima, s kakšnim?

Zaključni ples.

8. Ali osnovno šolo zaključite s kakšnim posebnim preizkusom znanja?

a) Da.

Če ste odgovorili z da, nas zanima, s kakšnim?

Piše se pregledni preizkus s snovjo iz 7., 8. in 9. razreda.

9. Ali imate zaključne izlete?

a) Da.

10. Ali imate projekt izmenjave učencev iz drugih držav Evropske unije?

a) Da.

Če ste odgovorili z da, nas zanima, na kakšen način se učenci izmenjujejo?

Preko projekta Comenius – tedenske izmenjave (predvsem izlet) in Individualna mobilnost učencev.

11. Ali vaša šola obiskujejo tudi otroci iz drugih držav Evropske unije?

a) Da.

12. Opišite nam, kako je v vaši državi poskrbljeno za zdravstveno varstvo.

S kartico zdravstvenega zavarovanja. Ta omogoča zastoj usluge za otroke in cenejše za odrasle. Nekatera podjetja to nudijo svojim zaposlenim in njihovim družinam, a jih veliko obiskuje zasebne klinike, ki so plačljive.

13. Opišite nam, kako je v vaši državi poskrbljeno za socialno varstvo.

Pomoč je bila namenjena vsem samohranilnim staršem ali velikim družinam ter vsem brezposelnim. Danes pa je malo drugače in pomoč prejema le zelo velike družine, v katerih je le eden od staršev zaposlen.

15. Opišite nam, katere pravice imajo delavci v vaši državi?

Ob poškodbi na delovnem mestu jim pripada odškodnina, delajo lahko 40 ur na teden oz. 8 ur na dan in vsaj en dan v tednu morajo biti prosti. Vse nadure jim morajo biti plačane.

PRILOGA 11 – PowerPoint Portugalske

<h3>PORTUGALSKA</h3> 	<h3>LEGA</h3> <ul style="list-style-type: none"> Je država na skrajnem jugozahodu celinske Evrope, na Iberskem polotoku. Na zahodu in jugu meji na Atlantski ocean, na severu in vzhodu pa na Španijo. 	<h3>RELIEF</h3> <ul style="list-style-type: none"> Pokrajina na severu je v notranjem delu gorata s planotami. Na jugu je dežela pretežno ravninska z nekoliko toplejšimi in bolj sušnimi razmerami.
<h3>PREBIVALSTVO</h3> <ul style="list-style-type: none"> V tej državi živi približno 10.600.000 prebivalcev 	<h3>GOSPODARSTVO</h3> <ul style="list-style-type: none"> Glavne industrijske panoge so tekstilna, papirna, obutvena, kemična in živilska industrija ter ladjedelništvo. Na Portugalskem so glavni distribucijski kanali za izdelke za osebno nego supermarketi in hipermarketi, ki predstavljajo 53,7 % vrednosti prodaje. 	<h3>ZNAČILNOSTI</h3> <ul style="list-style-type: none"> Glavno mesto je Lizbona Državo upravlja predsednik Aníbal Cavaco Silva Himna: A Portuguesa Za Portugalsko je znan nogomet Denarna enota je evro
<h3>Belemski stolp</h3> <ul style="list-style-type: none"> Svetovna dediščina na Portugalskem	<h3>Most Vasca da Game</h3> 	

PRILOGA 12 – Navodila za delavnico v 8. razredu

Navodila za delavnico – NAPIŠIMO IN ZAIGRAJMO SKEČ

V skupini si razdelite naslednje vloge:

- Portugalec
- Slovenec/Slovenka, ki je zaposlen na Portugalskem
- Slovenec/Slovenka, ki se šola na Portugalskem
- Slovenec/Slovenka, ki se zanima za Portugalsko

Vaša naloga je, da napišete scenarij za skeč, v katerem nastopajo zgoraj navedene osebe. Uporabite domišljijo in informacije, ki ste jih slišali na današnji predstavitvi. Skeč naj traja od 3 do 5 minut. Kasneje boste skeč tudi zaigrali.

PRILOGA 13 – Primer skeča učencev 8. razreda

Skeč Nastje Gorše, Davida Lozarja, Žane Jesih in Katje Gašperič

Skeč se odvija v kavarni. Tam sta David in Nastja, ki se pogovarjata.

DAVID: Ola!

NASTJA: Do you speak English?

DAVID: English, what?

NASTJA: English!

DAVID: Yes, I do.

(Čez nekaj čase se jima pridruži Žana.)

ŽANA: Uff, končno sem končala s šolo.

NASTJA: Komaj sedaj? Pa ura je že pet popoldan. Ali so te za kazen zaprli?

ŽANA: Ne, kaj pa govoriš. Na Portugalskem se šola zaključí ob petih popoldan.

NASTJA: Aja, pri nas v Sloveniji pa je to čisto drugače. Povej mi še kaj o vašem izobraževanju.

ŽANA: Hodimo lahko v javno ali zasebno šolo; v zasebnih šolah nosimo uniforme, ocene pa imamo nekoliko drugačne kot v Sloveniji. Od prvega do šestega razreda imamo ocene od 1 do 5. Od sedmega do dvanajstega razreda pa imamo ocene od 1 do 20. Danes sem dobila 19.

NASTJA: O, super.

(Čez pol ure pride v kavarno še Katja.)

KATJA: O poglej, poglej, kdo je tukaj.

NASTJA: O, Katja, kaj pa ti tukaj. Kaj mi nisi rekla zadnjič po telefonu, da si odšla v Afriko.

KATJA: Ja, seveda sem, vendar sedaj sem se zamenjala z enim črncem in sem tukaj na Portugalskem.

NASTJA: Uau, tega pa nisem vedela.

DAVID: *(se trudi govoriti v slovenščini, vendar mu ne gre dobro od rok)* Pri nas podobno biti, kakor v Slovenija. Mi imeti most Vasco da Gama, ki dolg približno 17 km in nekaj še. Pa mi imeti tudi Belemski stolp in Alcobaco tudi.

NASTJA: Ajoj, kaj vse si še moram pogledati. Adijo. *(Se vstane in gre.)*

DAVID: Jaz iti moram tudi.

ŽANA in KATJA: Midve tudi. Adijo.

(Nastja in Žana se srečata v kavarni.)

NASTJA: Joj, kako lepo je tukaj. In toliko slaščic. Tako me boli trebuh. Žana, ali morda veš, kje je tukaj zdravstveni dom?

ŽANA: Ja, seveda. Tukaj greš po cesti naravnost in pri drugem semaforju levo in si tam.

NASTJA: O, hvala.

(Pri zdravniku.)

ZDRAVNICA: Ola. Que esta errado?

NASTJA: Kaj ste rekli?

ZDRAVNICA: Ti Slovenka? Lahko bi povedala, jaz razumem po slovensko, ker je tukaj veliko turistov.

NASTJA: Zelo me boli trebuh in ko sem tekla k vam, sem še padla.

ZDRAVNICA: Imaš kartico?

NASTJA: Kakšno kartico. Aja, modro za v tujino. Seveda imam, izvolite.

ZDRAVNICA: Hvala. Z nogo ni nič narobe, trebuh pa te boli, ker si pojedla preveč slaščic.

KONEC!

PRILOGA 14 – Slika plakata 8. razreda

Fotografija 1: Plakat učencev osmega razreda. (Fotografiral: Luka Kuzma, 10. 1. 2013.)

PRILOGA 15 – Vrnjen vprašalnik z Nizozemske

Država Nizozemska

1. Pri kateri starosti otroci vstopijo v osnovno šolo?

Med 5 in 6 letom.

2. Kako ocenjujete znanje učencev?

c) z ocenami 1–10 (pri čemer je 1 najslabša, 10 pa najboljša ocena)

3. Ali je pri vas osnovna šola obvezna?

a) Da.

4. Koliko let traja osnovna šola?

c) drugo: šest let, obvezno šolanje pa traja vse do 16. leta starosti.

5. Pri kateri starosti otroci zaključijo osnovno šolo?

c) drugo: pri 12 letih

6. Kateri so temeljni predmeti v osnovni šoli?

a) matematika, domači jezik, tuji jezik

7. Ali s kakšnim posebnim dogodkom (ples, prireditve ...) zaključite osnovno šolo?

b) Ne.

8. Ali osnovno šolo zaključite s kakšnim posebnim preizkusom znanja?

a) Da.

Če ste odgovorili z da, nas zanima, s kakšnim?

CITO TEST

9. Ali imate zaključne izlete?

a) Da.

10. Zanima nas, ali imate v vaši državi poleg javnih tudi zasebne šole?

a) Da.

11. Ali je osnovno šolanje v vaši državi brezplačno?

a) Da.

12. Ali imate projekt izmenjave učencev iz drugih držav Evropske unije?

a) Da.

Če ste odgovorili z da, nas zanima, na kakšen način se učenci izmenjujejo?

Pobratene šole.

13. Ali vašo šolo obiskujejo tudi otroci iz drugih držav Evropske unije?

a) Da.

14. Opišite nam, kako je v vaši državi poskrbljeno za zdravstveno varstvo.
Zdravstveno zavarovanje je obvezno, za to poskrbi država. Je zelo dobro urejeno.

15. Opišite nam, kako je v vaši državi poskrbljeno za socialno varstvo.
Dobro. Otroški dodatek je za vse otroke do 18. leta, ne glede na dohodke. Nezaposleni dobijo denar za preživetje družine.

16. Opišite nam, kakšne pravice imajo zaposleni v vaši državi?
Delavci imajo 8-urni delovnik, 1 ura pavze (neplačano), dopust (maksimum 20–30 dni), minimalna plača je okoli 1.300 €.

PRILOGA 16 – PowerPoint Nizozemske

PRILOGA 17 – Primer dnevnika v 9. razredu

Dnevnik je napisala učenka Tanja Mihelič.

Dragi moj dnevnik!

Januar 2012

Tukaj na Nizozemskem sem že 3 mesece. Zanimivo je. Opazujem nizozemske življenjske standarde. Nekatere stvari so podobne in nekatere zelo različne kot v Sloveniji. V šolo začnejo hoditi s šestimi leti in vsak dan ob pol devetih zjutraj. V šoli imajo ocene od 0 do 10. Tamkajšnje življenje mi je zelo všeč. Zadnji mesec sem se zelo prehladila in sem v bolnišnici. Zelo slabo se počutim. Vendar zdravniki pravijo, da se moje stanje izboljšuje in da bom lahko jutri odšla domov. Odločila sem se, da bom odšla na potovanje po Nizozemski, ko se do konca pozdravim Rada bi v živo videla značilnosti Nizozemske, kot so tulipani, polderji ... No, zdaj ti bom, dragi dnevnik, nehala pisati, ker imam še veliko dela in si moram še skovati načrt za potovanje.

Dragi moj dnevnik!

April 2012

Ko se sprehajam po ulicah, vidim veliko črncev. Odločila sem se, da se bom najprej izšolala tukaj na Nizozemskem, potem pa se bom sem za stalno preselila ter se zaposlila. Življenje na Nizozemskem mi je zelo, zelo všeč. Potovanje je bilo izvrstno. Videla sem velike nasade tulipanov, polderje, velike tovarne različnih znanih nizozemskih znamk avtomobilov. Nizozemska je polna različnih običajev in različnih kultur, kar sem opazila pri svojih sostanovalcih, starših moje sošolke. Dragi dnevnik, vesela sem, da sem te vzela s seboj, da lahko z menoj deliš te znamenitosti Nizozemske. Zdaj se pa počasi poslavljam od tebe, saj moram iti spat. Lahko noč in lepe sanje ti želim.

PRILOGA 18 – Primer stopničk v 9. razredu

Stopničke je izdelala Katja Fortun.

EVROPSKI DRŽAVLJAN

I
Z
O
Z
E
M
S
K

MADRETSMA

O

R

J

EDAMEC

I

T

O

T

E

S

INAPILUT

Z

O

B

R

A

Ž

E

V

A

N

J

EVROPSKA UNIJA

INDONEZIJE C

T

V

EVROPSKA ZDRAVSTVENA KARTICA

L

K

O

PRILOGA 19 – Slika plakata 9. razreda

Fotografija 1: Plakat učencev devetega razreda. (Fotografiral: Luka Kuzma, 21. 1. 2013.)

PRILOGA 20 – Vrnjen vprašalnik iz Francije

Država: Francija

1. Pri kateri starosti otroci vstopijo v osnovno šolo?

Pri šestih letih.

2. Kako ocenjujete znanje učencev?

e) drugo: z ocenami 0–20 (pri čemer je 0 najslabša, 20 pa najboljša ocena)

3. Ali je pri vas osnovna šola obvezna?

a) Da.

4. Koliko let traja osnovna šola?

c) drugo: pet let

5. Pri kateri starosti otroci zaključijo osnovno šolo?

c) drugo: pri 11 letih

6. Kateri so temeljni predmeti v osnovni šoli?

b) drugo: matematika, francoščina, zgodovina – geografija in angleščina

7. Ali s kakšnim posebnim dogodkom (ples, prireditve ...) zaključite osnovno šolo?

b) Ne.

8. Ali osnovno šolo zaključite s kakšnim posebnim preizkusom znanja?

b) Ne.

9. Ali imate zaključne izlete?

b) Ne.

10. Zanima nas, ali imate v vaši državi poleg javnih tudi zasebne šole?

a) Da.

11. Ali je osnovno šolanje v vaši državi brezplačno?

a) Da, če je javna.

12. Ali imate projekt izmenjave učencev iz drugih držav Evropske unije?

b) Ne, razen na univerzi.

13. Ali vaša šola obiskujejo tudi otroci iz drugih držav Evropske unije?

a) Da.

14. Opišite nam, kako je v vaši državi poskrbljeno za zdravstveno varstvo.

Socialna varnost v Franciji je pravica za vse. Dostop do zdravstvenega varstva je brezplačen za vse osebe, ki prebivajo v Franciji. Ta brezplačen dostop je financiran tako s strani delavcev/zaposlenih, kot s strani delodajalcev (ti prispevki so direktno trgani vsak mesec od plače). Zdravila so povrnjena glede na njihovo učinkovitost (opredeljena s strani oblasti). Tako so nujna in bistvena zdravila povrnjena v višini 100 % (se pravi, da bolnik nič ne plača iz svojega žepa). Druga zdravila pa so povrnjena le delno ali pa tudi ne. Tista zdravila in zdravstveni stroški, ki niso povrnjeni ali ki so le delno povrnjeni, so lahko naknadno povrnjeni, če ima posameznik še dodatno zdravstveno zavarovanje. Vsak posameznik prispeva iz svojega žepa za svoje dodatno zdravstveno zavarovanje (prispevek je odvisen od zavarovanja in zavarovalniške družbe). Lastniki evropske kartice nimajo brezplačnega dostopa do zdravstvenega varstva. Navadno morajo plačati stroške vnaprej, potem pa v svoji državi povprašati za povračilo.

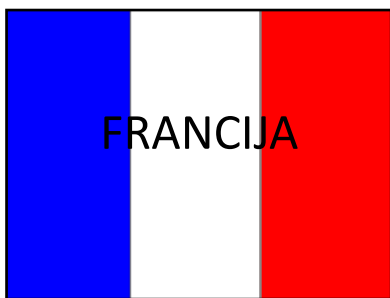
15. Opišite nam, kako je v vaši državi poskrbljeno za socialno varstvo.

Brezdomci dobivajo občasno podporo s strani različnih socialnih združenj in organizacij (prenočišče, hrana). Ljudje, ki nimajo ali ki imajo zelo nizke dohodke, dobivajo "RSA" ("Prihodki aktivne solidarnosti"), ki trenutno znaša 483,24 € na osebo. Kar se tiče ostarelih: V Franciji upokojitev teče po distribucijskem sistemu. To pomeni, da aktivni prispevajo za pokojnino ostarelih. Znesek pokojnine je odvisen od prispevka in plače posameznika. Najnižja pokojnina je 664,54 € bruto/mesec. Kar se tiče brezposelnih: Brezposelna oseba prejema nadomestilo za brezposelnost na podlagi svoje prejšnje dejavnosti (po navadi je to okoli 80 % prejšnje plače).

16. Opišite nam, katere pravice imajo delavci v vaši državi?

V Franciji se dela 35 ur na teden. Sobote so ponavadi delovne, nedelje pa ne (razen izjem). Delavci imajo 25 dni dopusta na leto. Minimalna plača v Franciji je 1.430,22 € bruto na mesec. Povprečna plača v Franciji je 1.700 € neto, kar je približno 2.050 € bruto na mesec. Stanje brezposelnih je: 3.600.000 ljudi, malo več kot 10 % prebivalstva Francije. Število tujcev, ki delajo v Franciji, je približno 1.700.000. Zaposleni gredo lahko na bolniško, če imajo dokaz, podpisan s strani svojega zdravnika. Socialno varstvo se ponavadi prve tri dni odsotnosti ne plača, ampak ga večina podjetij plača iz svojega žepa. Od 4. dneva odsotnosti naprej je plača krita s strani delodajalca in s strani socialne varnosti.

PRILOGA 21 – PowerPoint Francije

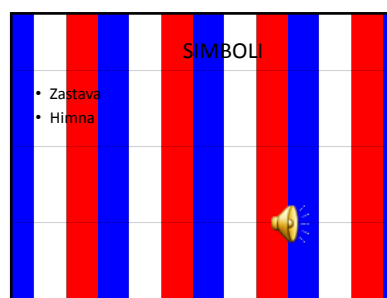
LEGA

- Severna in Vzhoda polobla
- Zahodna Evropa
- Zmerno topli pas
- Atlantski ocean

SIMBOLI

- Zastava
- Himna

OSNOVNI PODATKI

- Članstvo v EU: ustanovna članica (1952)
- Glavno mesto: Pariz
- Celotna površina: 550 000 km²
- Prebivalstvo: 64,3 milijona
- Denarna enota: Članica evrskega območja od leta 1999 (€)

RELIEF

- Nižavja – Pariška Kotlina
- Hribovja - Ardeni
- Gorstva - Alpe

ZNAMENITOSTI

- Azurna: slikovita obala sredozemskega morja

- Lascaux: kraška jama z živobarvnimi slikami iz ledene dobe.

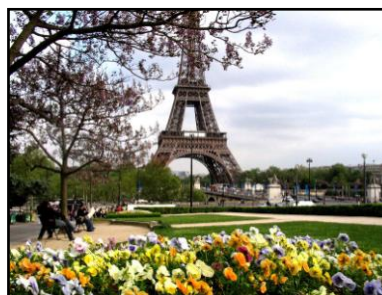
- Pariz: eno najpomembnejših svetovnih kulturnih središč

- Disneyland: zabaviščni park

- Eifflov stolp (324 metrov) obiskovalcem ponuja pogled na vso prestolnico

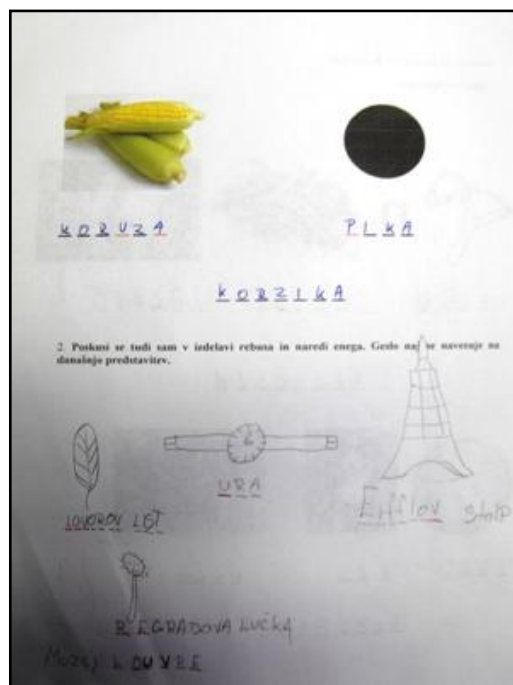

KONEC

PRILOGA 22 – Primer rebusa v 6. razredu

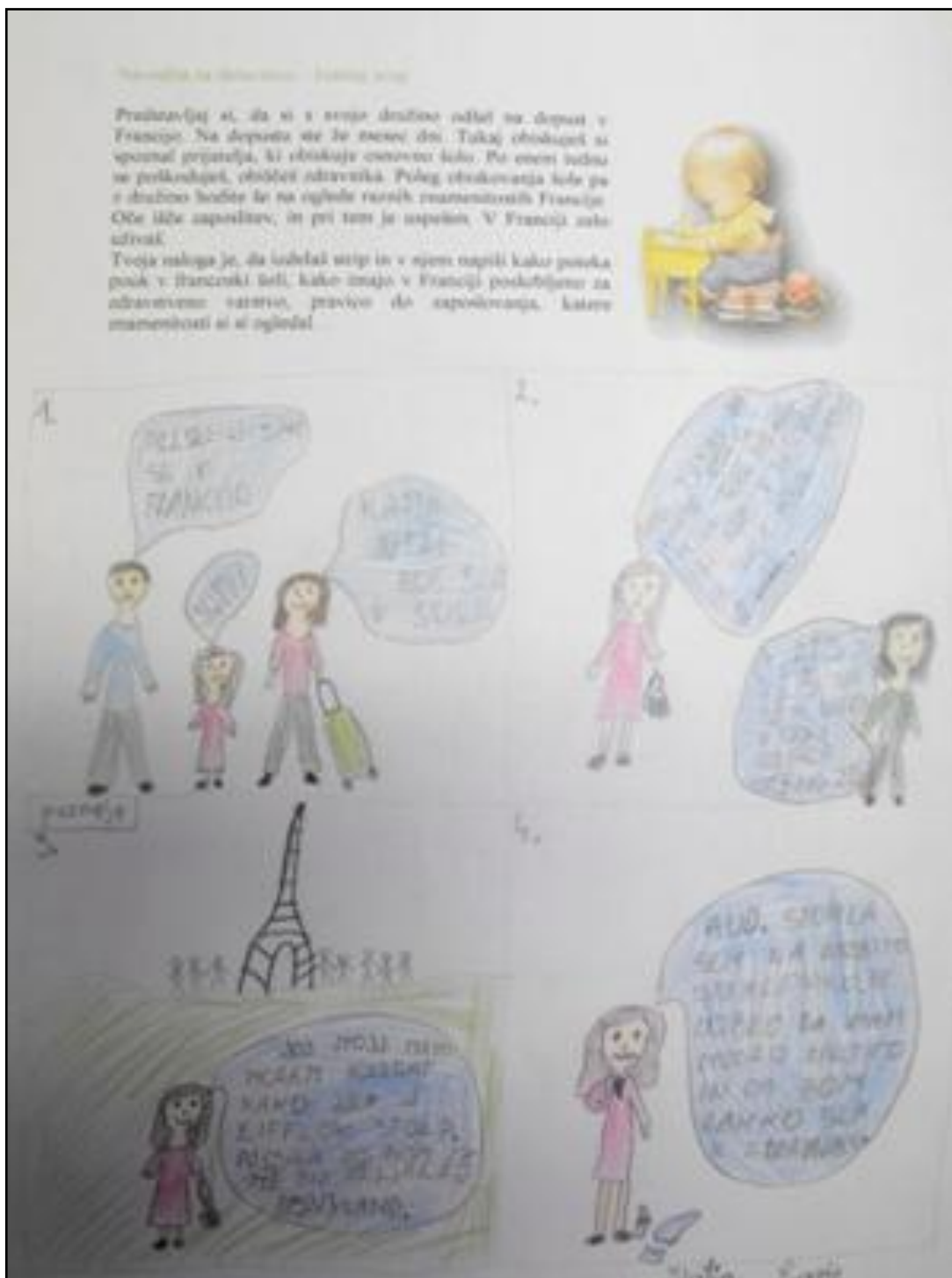
Rebus je izdelal Domen Rožman.

Fotografiji 1 in 2: Rebus Domna Rožmana. (Fotografiral: Luka Kuzma, 30. 1. 2013.)

PRILOGA 23 – Primer stripa v 6. razredu

Strip je narisala Katja Gorše.

Fotografija 1: Strip Katje Gorše. (Fotografiral: Luka Kuzma, 30. 1. 2013.)

PRILOGA 24 – Slika plakata 6. razreda

Fotografija 1: Plakat Francije. (Fotografiral: Tadej Žagar, 30. 1. 2013.)

PRILOGA 25 – Anketni vprašalnik za učence od 6. do 9. razreda (31. 1. 2013)

Smo mladi projektanti in v okviru natečaja Evropa v šoli delamo projektno nalogo z naslovom **Prvi koraki k učenju pravic evropskega državljana**. Namen naloge je, da se učenci na naši šoli podrobno seznanijo s pravicami evropskega državljana, saj menimo, da jih večina zelo slabo pozna. Prosimo te, da odgovoriš na dana vprašanja. Anketa je anonimna.

Hvala za sodelovanje!

Špela Švajger, Luka Kuzma in Tadej Žagar

Kateri razred obiskuješ? _____

Vprašanja se nanašajo na predstavitve in delavnice, ki smo jih projektanti skupaj z gostom izvedli v vašem razredu.

1. Ali meniš, da si se s pomočjo predstavitve in delavnic naučil pravice, ki jih imaš kot evropski državljan? (Obkroži.)

- a) Da.
- b) Ne.

2. Ali so ti bile predstavitve in delavnice v sklopu našega projekta všeč? (Obkroži.)

- a) Da.
- b) Ne.

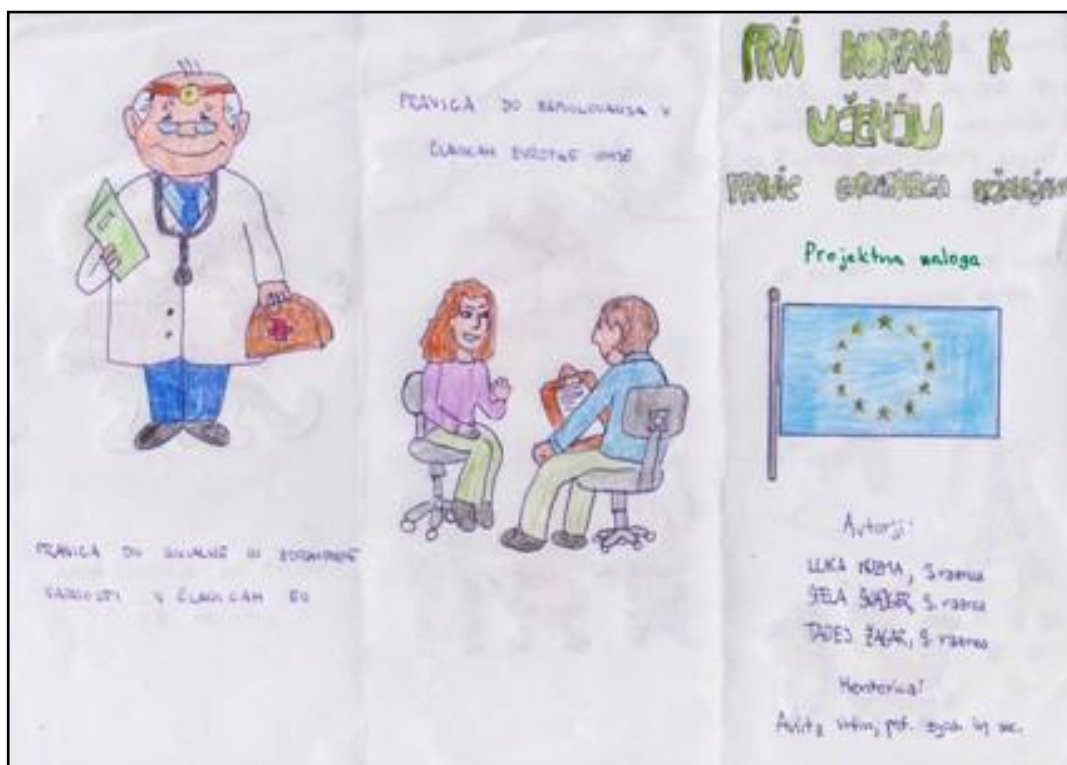
3. Kaj ti je bilo na predstavitvi in delavnicah v vašem razredu najbolj všeč? (Obkroži.)

- a) predstavitve EU in pravic evropskega državljana
- b) predstavitve države
- c) predstavitve gostov
- č) delavnice
- d) izdelovanje plakata

4. Bi želel/-a še več predstavitve in delavnic, s katerimi bi poglobljal/-a znanje o pravicah evropskega državljana? (Obkroži.)

- a) Da.
- b) Ne.

PRILOGA 26 – Zloženka za učence

Fotografiji 1 in 2: Zloženka. (Fotografiral: Luka Kuzma, 6. 2. 2013.)